

L. K. SUSIVIENIJIMO KUOPŲ DĖMESIUI

Kaip jau pranešta, Direktorių Tarybos nutarimu mūsų organizacijos trimetinis seimas įvyksta šiemet liepos 12, 13 ir 14 dienomis Rochester, N.Y.

Visos kuopos yra kviečiamos išrinkti savo atstovus ir jų antrininkus. Pagal mūsų Susivienijimo įstatus, kiekviena kuopa turi teisę siūsti vieną atstovą, ne-

žiūrint jos narių skaičiaus. Esant kuopoje daugiau kaip 25 nariams, atstovai renkami po vieną nuo 25 narių, o nuo likučio, ne mažesnio kaip 15 narių, renkamas dar vienas atstovas.

Atstovai renkami kuopų susivienijimuose, iš anksto pranešus nariams apie būsimus rinkimus. Atstovai turi būti išrinkti ne

anksčiau kaip 90 dienų ir ne vėliau kaip 30 dienų prieš seimą. Taigi birželio 12 d. yra paskutinė diena, kurią gali būti išrinkti seimo atstovai ir jų antrininkai.

Atstovų išrinkimo pažymėjimai turi būti atsiųsti į Centro raštinę ne vėliau kaip 15 dienų prieš seimą.

Konstitucijos ir įstatų pakeitimų siūlymai turi būti pateikti statutų komisijai ne vėliau kaip 90 dienų prieš seimą.

L.K.S. Vykdomasis Komitetas

Prisikėlimas. Dail. R. G. Jones paveikslas

IVYKIAI IR SUKAKTYS

JUBILIEJINĖ ATEITIES LAIDA

Štai išėjo žurnalo "Ateities" dvigubas numeris, išleistas už sausio ir vasario mėnesius. Šia laida minima "Ateities" pasirodymo 70 metų sukaktis.

Jubiliejinis numeris gausiai iliustruotas, 68 puslapių, su patraukliu viršeliu. Pirmame puslapyje įdėta nuotrauka — su giliai smėlyje įmintomis pėdomis — lydi keli sakiniai iš pirmojo "Ateities" numerio, kuris Kaune atspausdintas 1911 metų vasario mėnesį. Tie pakartoti sakiniai skamba taip: "Taigi, broliai ir sesers Kristuje. Visi, kurie mylit iš širdies Kristų ir tikrai norite sulgy Jo mokslo gyvent, ko greičiausiai paduokime viens kitam ranką su atvira širdžia, kad, susispietę krūvon... galėtume vesti... pasėkmingesnę kovą... Tokia visuotina visų su mumis sutinkančių susisipietimo vieta tegul būna "Ateitis", kur vykdysim gyvenimą savo didžiausią uždavinį: Visą atnaujinti Kristuje."

Toji kova tada, prieš 70 metų, kaip žinoma, buvo už savo tautos laisvę, už lietuvių tautos sąlyti su krikščioniškais vakarais, už mokslus einančios jaunuomenės tautinę ir religinę ištikimybę savo daugelio šimtmečių paveldėjimui.

"Ateities" redaktorius kun. dr. Kęstutis Trimakas savo pastaboje "Antai" pažymi, kad 1911 metais "dalis mokslus einančios jaunuomenės buvo pribrendusi — emė jausti reikalą burtis, žodžiu ir darbais lemti tautos ateitį. Iš to keliems apsisprendus, gimė jų žodis — spaudos žodis — Ateitis, davęs impulsą mokslus einančios lietuvių katalikų jaunuomenės sąjūdžiui". Toliau redaktorius linki, kad šios sukakties minėjimo renginiai, tarp kurių bus ir rugsėjo pradžioje Chicagoje šaukiamas Ateitinių kongresas, būtų žingsniai "vedantys į tautos laisvę, žmonijos gerovę ir — per Kristų — į Dievą."

ATEITIES jubiliejinio numerio pradžioje įdėta pirmosios, redakcinės komisijos narių nuotrauka, kurioje matome pirmutinį redaktorių Praną Dovydaitį ir jo bendradarbius — Vytautą Endziulaitį, Eliziejų Draugelį, Zigimą Starkų ir Pijų Grajką. Iš šio penketuko tik vienas gyvas likęs — dr. Eliziejus Draugelis, gyvenęs São Paulo mieste, Brazilijoje. Jam jau 93 metai amžiaus. Vytautas Endziulaitis, miręs jaunas, ypač pasižymėjo

darbininkų organizavimu. Pranas Dovydaitis, Vasario 16-tosios signataras, mokslininkas, ir Zigimas Starkus, valstybininkas, mirė tolimame Sibire, kankinio ir tremtinio dalią iškęsdami. Pijus Grajkas mirė vakarų Vokietijoje pokario metais.

Straipsnyje "Ateities 70 metų sukaktis" apie žurnalo leidimo sąlygas taip sakoma: "Nors (tada) siautė arsi carinės Rusijos okupacija su savo cenzūra, žandarais ir kitais varžtais, vis dėlto prieš 70 metų Lietuvoje buvo įmanoma leisti ir platinti savąją spaudą... Organizacija negalėjo veikti viešai, tačiau gimnazijose dygo mokslieji kuopos ir kuopelės, rinkdavosi mokslievių ir studentų slaptos konferencijos... Mokslus einančiam jaunimui patiko Dovydaičio, Kuraičio ir kitų pirmųjų ateitinių skelbtos idėjos. Mestasis šūkis "Visa atnaujinti Kristuje" žavėjo ir savep traukė jaunimą, kuriam rūpėjo pilnutinės žmogaus asmenybės išugdymas. Tame straipsnyje nurodomi ateitinių pasiekimai tautos religiniame, kultūriniame, moksliniame, visuomeniniame ir iš viso šalies gyvenime.

Jubiliejiniam numeryje dr. Petras Kisielius, buvęs Federacijos vadas, vertina sąjūdžio veiklos svertų reikšmę. Jo nuomone, "ateitinių darbo laukai dar platus ir jų istorinis vaidmuo tautos istorijoje dar neišsibaigė". Spausdinama keliolika eilėraščių, kurie pasirodė "Ateityje" prieš daugelį metų. Jų autoriai — Adomas Jakštas, Vincas Mykolaitis-Putinas, Faustas Kirša, Mykolas Vaitkus, Antanas Miškinis, Bernardas Brazdžionis, Jonas Aistis, Gražina Tulauškaitė, Antanas Vaičiulaitis, Salomėja Neris.

Dr. Adolfas Damušis, buvęs Federacijos vadas, rašo apie tikslesnius veiklos metodus. Kun. Kaz. Pugevičiaus Straipsnyje skaitytojai supažindinami su tikinčiųjų padėtimi Lietuvoje, pasiremiant daugiausia Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos paskelbtais duomenimis. Jautriai paminimas dr. Jonas Grinius, buvęs "Ateities" redaktorius, miręs pernai lapkričio 11 d. Miunchene.

Jaunesniųjų skyriuje skelbiama bebręstančių talentų kūrinių, daugiausia eilėraščių, pasisakymai.

Apžvelgiamas ekumeninis sąjūdis tarp lietuvių Chicagoje, minima evangelikų kunigo Povilo Dilio kunigavimo 50 metų sukaktis, spausdinami skaitytojų

laiškai, nemažai korespondencijų iš ateitinių veiklos (Federacijos tarybos, mokslievių, studentų ir sendraugių skyrių bei draugovių). Kiek plačiau rašoma apie poeto Tomo Venclovos paskaitą jaunųjų akademikų susitelkime Chicagoje apie valdininkų padėtį pavergtoje Lietuvoje. Numeryje pranešama ir apie ateitinių kongresą, šaukiamą ryšium su "Ateities" 70 metų sukaktimi ir įvyksiantį rugsėjo 3-7 dienomis Chicagoje.

"Ateities" redakcijos narių sudėtyje yra ir adv. Saulius Kuprys, mūsų Susivienijimo direktorių tarybos narys.

"Ateities" jubiliejinis numeris ir turiniu ir techniniu tvarkymu — tikra puošmena mūsų spaudos gyvenime.

"MOTINĖLĖ" ĮSTEIGTA PRIEŠ 80 METŲ

Kovo 11 dieną sukako 80 metų, kai Pensylvanijos valstijoje oficialiai įsteigta draugija "Motinėle". Iš pradžių, kaip sakoma senuose užrašuose "Motinėle" (nukelta į 2 psl.)

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

Plečia veiklą Amerikos Balsas

Amerikos Balsas savo transliaciją rusų kalba pereinusių metų pabaigoje pagausino: rugpjūčio mėn. duodavo per 77 valandas, o nuo lapkričio mėnesio jau 96 val. Pasistengta naudoti stipresnes bangas, negu rusų vartojamos trukdymams. Iš už geležinės uždangos gauta žinių, kad dabar, nežinotini Maskvos trukdymų, galima aiškiai girdėti bent trečdalį Amerikos Balso programų.

JAV radijo veiklą, nukreiptą į Sovietų Sąjungą, ypač gina kongresmanas E. Derwinski. Jis savo raštu net pasiūlė, kad būtų susitarta su Taiwanu ir būtų pradėtos amerikiečių transliacijos į Sibirą ir kitus Azijos plotus. Taip pat skatina stiprinti radijo programas, iš Graikijos ir Turkijos siunčiamas į Sovietų Sąjungą.

Rytų Europos konferencija ir Reagas

Iš Rytų Europos kilusieji amerikiečiai, susiorganizavę į American East European Ethnic Conference draugiją, paršė naujam prezidentui R. Reagan

ŠV. TĖVO LIETUVIŠKAS PAMOKSLAS

Lietuvos globėjo šv. Kazimiero šventė šiemet Romoje buvo ašmėta svarbiu įvykiu. Šios šventės proga popiežius Jonas Paulius II aukojo mišias lietuvių koplyčioje Šv. Petro bazilikoje, dalyvaujant Romos lietuviams ir svečiam. Drauge su popiežium mišias aukojo du lietuviai vyskupai — Vakarų Europos lietuvių vyskupas Antanas Deksnys ir Vatikano Religinių Darbų Instituto pirmininkas vyskupas P. ulius Marcinkus — ir 18 lietuvių kunigų, tarp kurių Bažnyčios viešųjų reikalų tarybos vice-sekretorius prel. Audrys Bačkis ir Popiežiškosios Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos rektorius prel. Ladas Tulaba.

Mišios buvo aukojamos lotynų kalba, jų metu giedant lietuviškas giesmes. Dieviškojo Žodžio liturgija taip pat buvo atlie-

kama lietuvių kalba. Visiems buvo labai maloni staigmena, kad jį evangelijos Šv. Tėvas prabilo lietuviškai:

Brangieji,

Su dideliu džiaugsmu sutikau celebruoti jumis mišias trisdešimt penkerių metų sukaktyje nuo įsteigimo Popiežiškos Šv. Kazimiero kolegijos. Sveikinu šio garbingo Instituto rektorių bei vadovybę, kunigus, aliumnus ir buvusius aliumnus.

Šią iškilnę padidina dar ir tai, kad ji vyksta čia, jaukioje Aušros Vartų Dievo Motinos koplyčioje, minint Šv. Kazimierą, dangiškąjį kolegijos, visos Lietuvos, ypač lietuvių jaunųjų globėją.

Tiesa, trys dešimtys penkeri metai nėra ilgas Kolegijos nueltas kelias. Bet ne tai svarbu.

Malonu pripažinti, kad tokiu trumpu laiku daug nuveikėte. Jūsų Kolegija išleido visą eilę kunigų į visą pasaulį. Raginu tuos keliu eiti pirmyn. Renkite Dievo tarnus. Formuokite šventus, gilaus tikėjimo, tvirtos vilties ir plačios meilės žmones. Dievo žmones, kurie liudyti Kristų ir jo Evangeliją. Bažnyčios statytojus savo žodžiu ir gyvenimu, džiaugsmu ir kančioje. Gavėnia moko, kad per auką pasiekiamą pergalę. Visus, ypač buvusius Kolegijos aliumnus karštai raginu nuolatos rūpintis pašaukimais į kunigus bei vienuolius. Bažnyčiai reikia naujų, ypač jaunų, pilnai pasišventusių darbininkų. Derliaus laukai yra prinokę.

Šiuos savo troškimus pavedu Šv. Kazimierui. Visi žinome, kad jis trumpu laiku pasiekė didelės tobulybės. Šiandien lyg deimantas jis puošia Bažnyčios, ypač Lietuvos Bažnyčios, o taip pat ir mano Tėvynės veidą. Tebūna jis mum visiem pavyzdys ir galingas užtarėjas.

Maldauju Mergelę Mariją, Gailestingumą Motiną, kurią taip jau karštai mylėjo šv. Kazimieras, globoti jus visus. Dievo Motina teutaria jūsų Kolegiją ir visą katalikišką Lietuvą, kurią kasdien su meile prisimeinu savo maldose.

Iš širdies jus visus laiminu.

Šį popiežiaus Jono Pauliaus II pamokslą lietuvių kalba galima laikyti tikrai reikšmingu įvykiu. Tai pirmas popiežius, kuris lietuviams parodo tiek daug dėmesio, kad jį juos prabyla lietuviškai.

Po pamaldų popiežius atskirai pasveikino kiekvieną dalyvavusį lietuvių, visus apdovanodamas gražiais rožančiais. Ilgiau kalbėjosi su Vakarų Europos lietuvių vyskupu Antanu Deksnu ir su Lietuvos atstovu prie Šv. Sosto Stasiu Lozoraičiu, Jr.

Pamaldose drauge su lietuviams dalyvavo kard. Samore, prel. Diaz ir keletas kitų Vatikano valstybės sekretoriato pareigūnų. Pranešimų apie popiežiaus susitikimą su lietuviams įvairiomis kalbomis perdavė Vatikano radijas ir paskelbė Vatikano dienraštis L'Osservatore Romano.

kinimą jo naujųjų pareigų proga. Savo rašte sen. Percy pareiškia, kad jis giliai vertina lietuvių pareikštą prielankumą, kas jam suteiks ryžto ateinančių metų darbus.

Svarstybos apie bendrą darbą dėl Lietuvos

Alto visuomeninių reikalų komisija, vadovaujama dr. L. Kriaučeliūno, pasiuntė kvietimą Vliko ir Lietuvių Bendruomenės vadovyboms suruošti viešas svarstybas, kaip visi tie trys veiksniai galėtų sėkmingiau ir darniau dirbti Lietuvos laisvinimo srityje. Laukiama teigiamo atsakymo.

JAV kongreso pareiškimai apie Lietuvą

Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba savo posėdyje nusprendė atskiru leidiniu išspausdinti JAV senate ir atstovų rūmuose siemet per Lietuvos nepriklausomybės minėjimą senatorių ir kongresmanų pasakytas kalbas ginant Lietuvos teisę į laisvę.

Studentas politinėje veikloje

Alto valdyba nutarė finansuoti vieno lietuvių studento vasaros

(nukelta į 2 psl.)

sveikinimo raštą, pažadėdami jam savo paramą ir pasidžiaugdami jo pareiškimu, kad jau atėjo laikas visiems amerikiečiams pareikšti savo teisę į formulavimą JAV politikos kaip užsienio, taip ir vidaus reikaluose. Iš lietuvių šį raštą pasirašė dr. J. Genys, Amer. Liet. Tarybos atstovas Rytų Europos amerikiečių konferencijoje.

Bolševikų nužudyti šauliai

Jau sudaryti aprašai apie 367 bolševikų nužudytus šaulius ir turimos daugelio jų nuotraukos. Stropiai renkama medžiaga knygai apie šiuos Lietuvos kankinius. Rinkinį anksčiau sutelktos medžiagos iš Detroito atsiantė V. Tamošiūnas. Laukiama daugiau aprašų ir nuotraukų. Siųsti knygą spaudai ruošiančiam kun. J. Prunskiui, adresu: 2606 W. 63rd Street, Chicago, Illinois 60629.

Užsienio santykių komiteto pirmininko laiškas

Naujasis JAV senato Užsienio santykių komiteto pirmininkas senatorius Charles H. Percy atsiuntė raštą Alto pirm. dr. K. Šidlauskui dėkodamas už svei-

Visiems ir visada gera apsidrausti Lietuvių Katalikų Susivienijimo, kuris savo nariams duoda įvairias apsidraudimo galimybes. Visi nariai kviečiami ir raginami suleškoti Lietuvių Katalikų Susivienijimui naujų narių. Surinkę bent penkis naujus narius nemazesnei kaip \$5000.00 bendrai apdraudus sumai, gaus šių metų seimo proga Rochester, N.Y., viešbuty nakvynes nemokamai trim naktim, dovanai bilietą į banketą. Taip pat tokie nariai turės privilegijų skirstant stipendijas studijuojančiam jaunimui.

Lietuvių Katalikų Susivienijimo narius ir "Garsą" skaitytojus nuoširdžiausiai sveikiname Velykų Šventėse ir linkime daug prisikėlusio Isganytojo palaimos bei visokertopos sėkmės!

L.K.S. DIREKTORIŲ TARYBA
"GARSO" REDAKCIJA

GARSAS

Published Monthly except July and August
LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA
341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207 Tel. 827-1351
Second Class Postage Paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

P.O. Box 32 (71-73 S. Washington, St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Subscription \$2.00 per year Advertising Rates on Application
Raštas (straipsnius ir korespondencijas) redakcija taso savo nuostata.
Nespaudintus raštus grąžina tik patiems autoriams prašant.
\$2.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

IVYKIAI IR SUKAKTYS

(atkelta iš 1 psl.)

turėjusi pagelbėti iškariauti Lietuvai laisvę. Vėliau ši draugija išsivystė į fondą pagelbėti paskolomis ir stipendijomis aukštuosius mokslus einantiems lietuviams. Jos steigėjai buvo veiklieji Amerikos lietuvių kunigai—Jonas Žilinskas-Zilius, publicistas Antanas Kaupas, Mykolas Šedvydis, Juozas Kaulakis, Vincentas Matulaitis, Jonas Kuras, Antanas Milukas ir kiti. Draugijos steigimo raštuose jos tikslas taip apibūdintas: "Iškariauti Lietuvai ir lietuviams žodžio laisvę, tikėjimo laisvę, nepriklausomybės laisvę, gaivinti tautos susipratimą per mokslą". "Motinėles" steigėjai įsipaareigojo "pagelbėti materialiskai besimokančią jaunuo menę, kuri paskiau dirbs tautos ir tautybės labui".

Pirmame atsišaukime į Amerikos lietuvių visuomenę "Motinėles" draugijos valdyba prieš 80 metų sakė: "Lietuvoje yra renkama (aukų) ant visokių pravoslavų ir caraslaviškų ikonų, ant cerkvių, be to, net ant paminklų Lietuvos budeliams; argi tad būtų lietuvių jausmas taip sustingęs, širdys taip atšalę, ir protas taip nukrypsęs, kad dėl savo tautos labo nenorėtų aukoti".

Draugijos nariais rašėsi kunigai ir pasauliečiai ne tik Amerikoje, bet ir Europoje. Pavyzdžiui, į "Motinėles" buvo įsirašiusi Šveicarijį veikus lietuvių draugija Rūta, žurnalas Tėvynės Sargas. "Motinėles" nariais buvo įsijungę tokie asmenys, kaip Friburge gyvenęs kunigas Jurgis Matulevičius-Matulaitis, vėliau Vilniaus vyskupas, poetas Motiejus Gustaitis, istorikas Jonas Totoraitis ir kiti. "Motinėles" teiktos stipendijos daugiausia teko Europoje studijavusiems, tarp kurių buvo muzikas Stasys Šimkus, rašytoja Marija Pečkauskaitė-Satrijos Ragona, Pranas Dovydaitis, Stasys Šalkauskis, Vincas Mykolaitis-Putinas, Vincas Borisevičius, vėliau vyskupas-kankinys. Keliolika stipendijų duota ir Amerikoje studijavusiems.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, keliolika metų "Motinėles" buvo sustabdžiusi savo veiklą. Atrodo, jos rėmėjai tada rūpinosi bendresniais tautos reikalais. 1933 metais, gal daugiausia prelado Juozo Končiaus rūpesčiu, "Motinėles" veikla atgaivinta. Tada ji pasiryžo pirmoje eilėje pagelbėti lietuvių vienuolijoms, kurios norėjo siųsti

savo kandidates į Lietuvą studiuoti lietuvių kalbą, literatūrą ir pedagogiką. Tokiu būdu atitinkamas skaičius stipendijų teko kazimierietėms, pranciškiečių ir Nukryžiuotojo Jėzaus seselėms.

"Motinėles" stipendininkės seserys vėliau iš nepriklausomos Lietuvos savo geradariams tarp kitko rašė: "Mums amerikietėms lietuvių apsigyventi Lietuvoje, pamatyti mūsų prabočių žemelę, jos žavingą gamtą, išmokyti jos puikią kalbą ir istoriją buvo daiktai, apie kuriuos buvo galima tik sapnuoti... bet gavus stipendiją iš "Motinėles" viskas virto tikrą renybę... Vasaros metų atėjus, turėjome progos aplankyti ir apžiūrėti kiekvieną Lietuvos kampelį... Stengsimės pasisemti tos grynos lietuviškos dvasios ir mūsų brangios Tėvynės meilės, kad parvykusios į Ameriką galėtume įkvėpti tos dvasios ir mūsų draugėms seselėms ir vaikeliams, kuriuos globojame mūsų parapijinėse mokyklose, kad lietuvių tauta tikrai Amerikoje išsilaikytų."

Taip rašė "Motinėles" stipendininkės seserys prieš maždaug 42 metus. Kaikurioms iš tų seselių dar ir šiandien dirba lietuvišką darbą. Dabar "Motinėles" yra sustabdžiusi savo veiklą. Jos uždavinius iš dalies atlieka ateitininkų, skautų, Lietuvos vyčių, neolithuanų ir kitų organizacijų įvairūs fondai, teikdami paramą reikalingiems studentams.

LAZDYNŲ PELĖDA MIRĖ PRIEŠ 55 METUS

Kovo 15 dieną sukako 55 metai, kai mirė rašytoja Lazdynų Pelėda—Sofija Ivanauskaitė-Pšibiliauskienė. Buvo gimusi 1867 metais bajorų šeimoje, Šiaulių apskrityje.

Paliko daug raštų, kurių ne visų autorystė pripažįstama jai, nes rašytojos dalia ir garbe jai teko dalintis su savo jaunesniąja seserimi Marija Lastauskiene.

Lazdynų Pelėdos raštai ir šiandien mieliai skaitomi išeivijoje. Literatūros kritikai bei istorikai nepripažįsta jai didelio talento, tačiau neužmirštama, kad ji neturėjo sąlygų savo talentui išvystyti. Anot Prano Naujokaičio, Lazdynų Pelėda savo kūrybos viršūnių pasiekė kaimo buities vaizduose, kaimo žmonių paveikluose.

Naujokaičio teigimu, apysaka "Klauda", vaizduojanti spaudos draudimo ir 1905 metų revoliucijos laikotarpį, esanti reikšmingiausia savo keliamomis problemomis. Pirmoji Lazdynų Pelėdos apysaka "Našlaitė" buvo išleista Tiltėje 1898 metais, taigi, kai rašytojai tebuvo 21 metai.

GUDAUSKIENĖS

KŪRINYS

LOS ANGELES GARBEI.

Los Angeles miesto 200 metų sukakčiai paminėti, kovo 8 dieną, Paul Revere salėje Brentwood-Westwood simfonijos orkestras pagrojo kompozitorės Giedrės Gudauskienės kūrinį: "Los Angeles Vaizdai".

Kompozitorė Gudauskienė vis daugiau ir daugiau pasireiškia naujais muzikiniais kūriniais. Sukūrusi nemažai kompozicijų lietuvių poetų kūriniais, Gudauskienė pastaruoju metu išėina vis į platesnius muzikos pasaulio vandenis. Įdomu pažymėti, kad Los Angeles koncertas įvyko Mikalojaus Čiurlionio mirties septyniadesimtoje metinėse. Čiurlionio kūrinių buvo pateikta kai kuriose radijo programose, minint Vasario 16-tosios šventę.

BAUDŽIAVA LIETUVOJE TUREJO IŠNYKTI PRIEŠ 120 METŲ

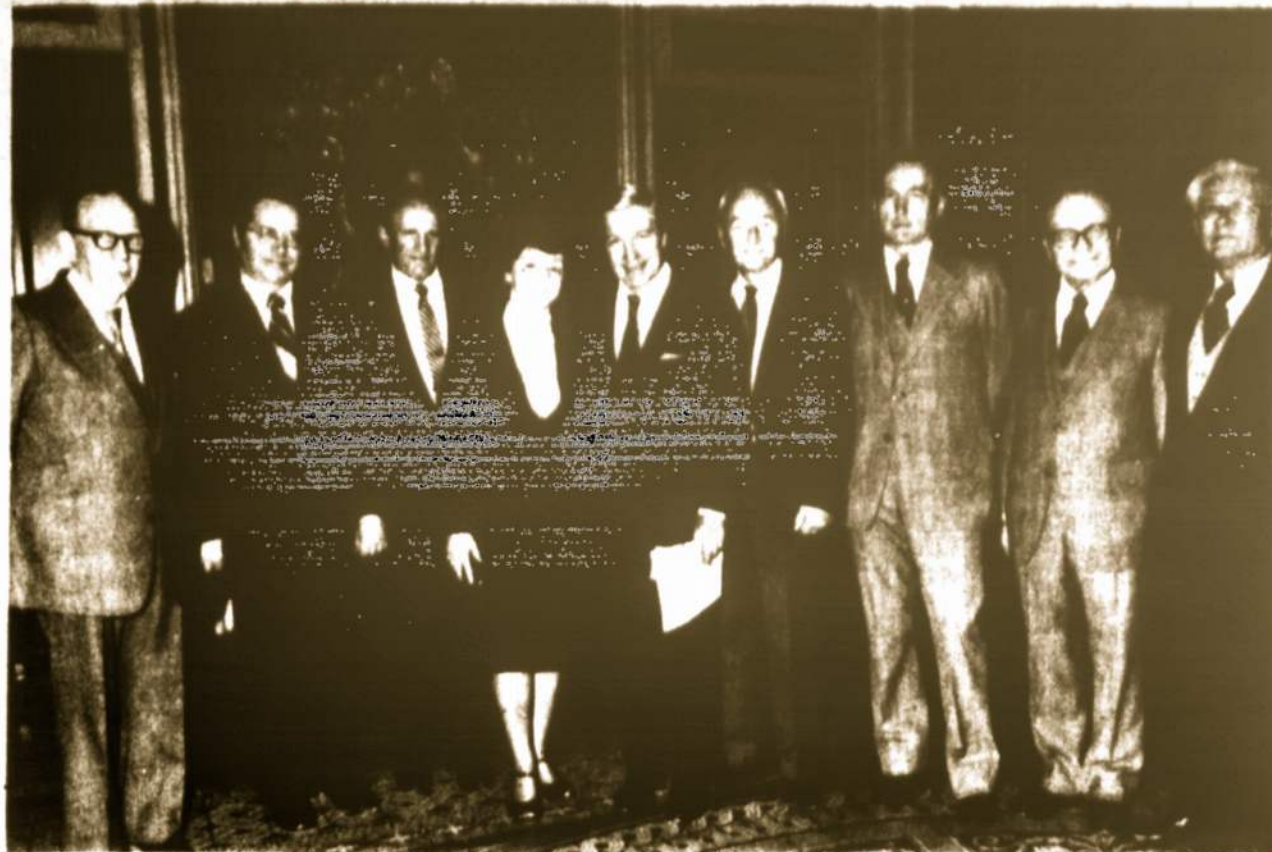
Kovo 3 d. suėjo 120 metų, kai caro Aleksandro II-jo manifestu paskelbtas baudžiovos panaikinimas. Iš tikrųjų caro paskelbtasis įsakas tik suteikė baudžiauninkams asmens laisvę, bet patys valstiečiai dar turėjo eiti privalomais darbais į dvarą. Pati baudžiava panaikinta tik 1864 metų pavasarį, kai caro valdžia, ryšium su 1863 metų sukilimu, norėjo pasigierinti valstiečiams, kad jie būtų palankesni ir paklusnesni jai.

Rusijos imperija buvo Europoje paskutinė valstybė, atsisakiusi amžius trukusios valstiečių vergijos. Rusijos caro nutarimą pagreitino Lietuvos bajorai, kurių žymi dalis patys siūlė carui panaikinti baudžiavą. Kitokios nuomonės buvo Rusijos dvarų ponai—jie norėjo pratęsti valstiečių išnaudojimo baudžiavinę sistemą.

Deja, valstiečių vergiją daugeliu atžvilgių atgaivino carų galios Kremliuje bolševikiniai paveldėtojai, prieš 60 metų įvesdami Tarybų Rusijoje ir vėliau jos prievearta prisijungtuose kraštuose žemės ūkio sukolchozinimą.

j.b.l.

— Romoj anglų kalba leidžiamas dienraštis International Daily News atspausdino pranešimą apie žmogaus teisių gynėją Vladą Šakalį. Atpasakojamos nuotykingos Vlodo Šakalio pabėgimo aplinkybės, jo veikla okupuotoj Lietuvoje. Ta proga apžvelgiama ir bendra okupuotos Lietuvos sunki padėtis.

Senatorius Charles H. Percy, Senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas, su lietuvių delegacija JAV senato rūmuose vasario 17 dieną. Iš kairės: Lietuvos atstovas Washingtono dr. Stasys A. Bačkis, Alto atstovas dr. Jonas Genys, Alto vicepirm. dr. Jonas Valašis, Moterų klubų federacijos pirm. ir Vliko reikalų vedėja Margarita Samatienė, senatorius Charles H. Percy, L.K. Susivienijimo viceprez. Juozas B. Laučka, Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėjas Alfonsas Petrutis, Vliko vicepirm. dr. Jonas Balys ir Alto vicepirm. Teodoras Blinstrubas. Lietuvių delegacija apsilankė pas senatorių Percy tuoj po to, kai senate įvyko Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimas, kuriam vadovavo sen. Percy.

TAUTA YRA VIENINGA

Lietuvos diplomatijos šefo S. Lozoraičio žodis, pasakytas per radiją Lietuvos nepriklausomybės šventės proga.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktas, Valstybės Tarybos paskelbtas mūsų sostinėje Vilniuje 1918 vasario 16, buvo teisingumo aktas, kuris išreiškė visos tautos valią. Savo pritarimą tauta paliudijo gausių savanorių stojimu į kariuomenę pirmaisiais nepriklausomybės metais, o vėliau kūrybiniu darbu, pažanga visose gyvenimo srityse. Sovietai sulaukė šį laimingą Lietuvos vystymąsi, brutaliai

užpildami Lietuvą ir įjungdami ją į Sovietų Sąjungą. Tai įvyko prieš 40 metų, bet padaryta lietuvių tautai žaizda palieka kruvina žaizda, kurią pagilina smurtas, vartojamas kaip valdymo forma, Bažnyčios persekiojimas, tautos rusinimas. Tokio pat padėty yra Estija ir Latvija.

Tarptautinės priemonės, kaip Helsinkio, Belgrado ar Madrido konferencijos, mažai tegali pataisyti padėtį, nes jos svarsto

daugiausia žmogaus teisių problemą, o šios teisės arba jau yra gerbiamos — civilizuotose valstybėse, arba yra grubiai pastoviai pažeidžiamos, kaip tai daroma Sovietuose nuo pat jų revoliucijos laikų, nepaisant jokių teisių ir moralės prievolių. Šiokiomis aplinkybėmis kalbamos konferencijos teturi mum tiek reikšmės, kad mes galim jų civilizuotus dalyvius informuoti apie padėtį okupuotoje Lietuvoje.

Mūsų tautos ateičiai svarbu, kad bendravimas su sovietais krašte, jų propaganda, mokyklos, spauda nepakeistų ilgai žmonių sielose ir protuose ištikimybės nepriklausomybės idėjai, melės savo tautai, prisišimo prie Bažnyčios; tautinių jausmų, palankumo atmosferos lietuvių savitarpio santykiuose Lietuvoje. Laimingu būdu tauta yra patriotinė ir vieninga.

Šia kilnia Nepriklausomybės šventės proga Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu nuoširdžiai sveikinu tautą krašte. Lygiu būdu sveikinu užsienio lietuvius ir jų organizacijas, linkėdamas, kad jų savitarpio bendradarbiavimas Lietuvos klausimais būtų glaudus ir darnus. Baigdamas aš dėkingai prisimenu draugiškas lietuvių tautai valstybes ir jų pirmoj eilėj Jungtines Amerikos Valstybes, kurių palankumas Lietuvos laisvės bylai yra mum ypač svarbus.

— Fred Petrauskas dirba lėktuvų skrydžių kontrolierium Montrealio aerodromo radaro bokšte. Jis yra išrinktas kontrolierių sąjungos Montrealio skyriaus pirmininku.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

(atkelta iš 1 psl.)

dešimties savaičių tarnybą Jungtiniame Pabaltiečių Komitete Washingtono, kad daugiau įprastų su kitų pavergtų tautų žmonėmis dirbti dėl Lietuvos laisvės.

Suvažiavimo darbai jau spaudoje

Pereitų metų pabaigoje Chicagoje įvykusio Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimo darbai jau atiduoti spaudai.

Ketvirtoji "Lithuania" laida

Vis nuolat ateinant naujais pareikalavimams Amer. Lietuvių Taryba nusprendė išleisti kun. J. Prunskio knygelę "Lithuania" ketvirtą laidą, kuri jau baigiama ruošti.

Nauji Alto talkininkai

Amerikos Lietuvių Tarybos centro įstaigoje Chicagoje pradėjo talkinti Romas Kožėnas ir Birutė Stanaitienė, kurie čia įsijungė Chicago mieste vykdam ir valdžios įstaigoms finansuojant darbu aprūpinimo programą.

Nauja rezoliucija kongrese

Ohio kongresmanas J. Ashbrook pasiūlė naują rezoliuciją kongrese, reikalaujant, kad JAV prezidentas pavesti JAV ambasadoriui prie Jungt. Tautų pareikalauti, kad Sovietų Sąjunga laikytųsi Jungt. Tautų nuostatų agresijos klausimu, taip pat ir kolonizacijos reikalui, atitraukdama iš Pabaltijo valstybių savo įgulus, agentus, kolonistus, nutrauktų savo kontrolę Pabaltijy ir sugrąžintų politinius kalinius ir tremtinius iš vergų darbo stovyklų ir kalėjimų.

Apie karo nusilatelį bylas Dr. K. Sidlauskas, Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pasveikines naująjį Teisingumo departamento sekretorių William Smith, atkreipė jo dėmesį į tai,

kad speciali komisija, kuriai pavesta tirti karo nusikaltelius, privalo domėtis ne vien kolaboravusiais su naciais, bet susidomėti ir kolaborantais su bolševikais, papildžiusiais kriminalinius nusikaltimus, sunaikinant didelį skaičių nekaltų žmonių. Turi būti baudžiami ne vien nusikaltimai prieš žydus, bet ir nusikaltimai prieš lietuvius, estus, latvius.

Praplėtė radijo žinias į Lietuvą

Amerikos Balsas, duodęs lietuvišką radijo programą Lietuvos žmonėms jau 30 metų, dabar savo veikimą praplėtė. Trumpomis bangomis — 42,13; 49,98 ir 30,96 duodamos žinios Lietuvos laiku 6 val. v., 8 val. v. ir dar 6 val. 15 min. ryto.

ALT INFORMACIJA

SŪDUVOS LEIDINIAI

A. Bendoriaus — LIETUVOS GEOGRAFIJA. Kaina 3 dol.

Kun. J. Burkaus — TERESĖ NAUMANAITĖ. Kaina 3 dol.

Teisininko Pr. Sulo — KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI. Kaina 3 dol. Su testamentine forma (anglų kalba) 3.50 dol.

Šias knygas galima gauti "Carso" administracijoj: P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703.

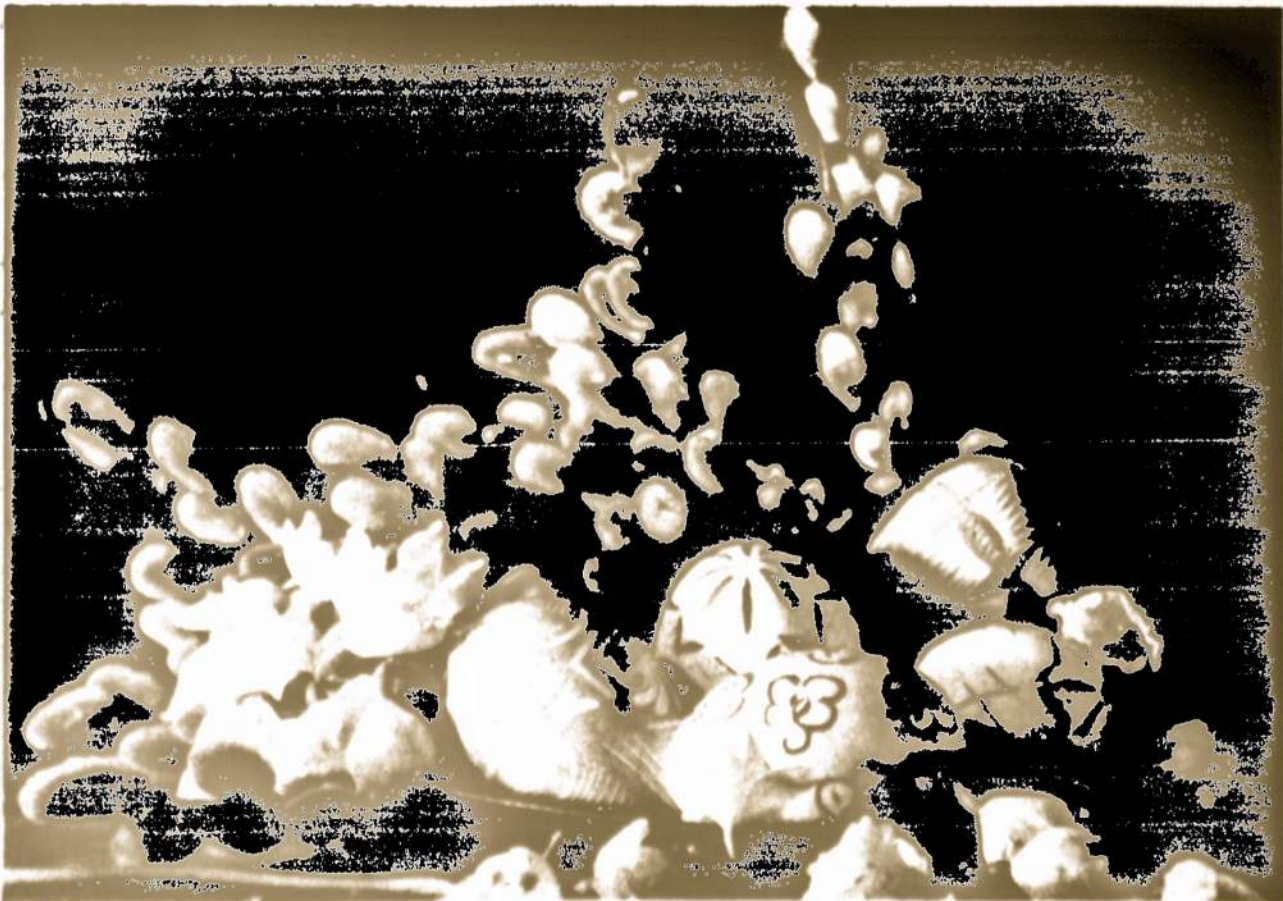
Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugėms amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Atvelykio margačiai. Nuotr. A. Jaro

Luokės klebonas kun. Leonas Šapoka 1977, kai buvo švenčiama Luokės bažnyčios 200 metų sukaktis.

ŽIAURIAI NUŽUDYTAS LUOKĖS KLEBONAS KUN. L. ŠAPOKA

Gauta žinių privačiais keliais, o taip pat ir Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos 45 numeris paskelbė, kad Luokėje žiauriai nužudytas klebonas kun. Leonas Šapoka. Nužudytas 1980 metais spalio 10-11 naktį.

pareigūnas tvirtino, jog niekas klebono nekankino ir nemušė, — jis buvęs senas ir miręs nuo širdies priepuolio.

Tuo baigiasi aprašymas L.K. Bažnyčios kronikoje.

Ar žudikai bus pagauti ir nu-
bausti?

Jei tai atliko sufanatizuoti ateistai, tai valdžios žmonės pasistengs reikalą numarinti ir kaltininkų nesurasti. Tai patvirtina ir minėto milicininko pastaba, kad klebonas buvęs senas ir miręs širdies priepuoliu.

Tai ne pirmas atvejis, kada užpuolami ir nužudomi kunigai. Kadaisė prieš keliolika metų buvo nužudytas altaristas Kretingoje. Nužudytas buvo apilėšimo tikslais. Valdžios pareigūnai tada išaiskino visą reikalą ir teismo sprendimą viešai paskelbė spaudoje.

O ką dabar darys tie, kurie visokiais būdais nori sunaikinti tikinčiuosius?!

Kun. Leonas Šapoka buvo gimęs 1909, j kunigus įšventintas 1933. Prieš Luokę buvo Darbėnų klebonu. Luokėje 1977 paminėjo bažnyčios 200 metų sukaktį. Tos sukakties proga šventoriuje buvo įrengęs Kryžiaus Kelių, 19 stočių Kalvarijos kalnus.

Naujas klebonas

Nužudžius kun. L. Šapoką, Luokės parapija kurį laiką buvo be kunigo. Neseniai sužinota, kad nauju klebonu paskirtas kun. Tadas Poška, gimęs 1921, 1938 baigęs Švėkšnos gimnaziją ir tais pačiais metais įstojęs į Telšiu kunigų seminariją. Kunigu įšventintas 1943. Jis kunigavo: Tauragėje, Telšiuose, Švėkšnoje, Klaipėdoje, Palangoje, Alsedžiuose, Užventy, Sedoje, Šilalėje, Rietave, vėl Telšiuose, Gardame, Žemaičių Naumiestyje. Būdamas Luokės klebonu, drauge aptarnauja ir Upynos bažnyčią.

APDRAUDA TIKRAI SVARBUS REIKALAS

Gyvybės apdrauda yra labai svarbus reikalas. Tą ypač gerai žino ir įvertina gudrūs turtuoliai — pramonininkai, pirkliai, biznieriiai, artistai ir kiti; kurie uždirba milijonus, bet gi jie savo ir artimųjų ateitį apdraudžia didelėmis sumomis, nes niekas nežino, ką žada rytoj. Kiekvienas lietuvis turėtų draužtis ir apdrausti savųjų ateitį Katalikų Susivienijime pagal geriausias savo išgales.

Platūs ryšiai. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba palaiko gyvus ryšius su 15-kos kraštų lietuviais, kur veikia Lietuvių Bendruomenės ar tolygios organizacijos. Tokie kraštai yra: Argentina, Australija, Belgija, Brazilija, D. Britanija, Italija, JAV, Kanada, Kolumbija, Naujoji Zelandija, Prancūzija, Šveicarija, Urugvajus, Venecuela, Vakarų Vokietija. Palaikomi ryšiai ir su paskirais lietuviais tokių kraštų, kaip Austrija, Danija, Ispanija, Olandija, Skotija, Švedija, kur tariamasi dėl Bendruomenės atkūrimo arba įsteigimo.

Platesnio masto konferencija. Siekiant aptarti ir koordinuoti Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių Jaunimo Sąjungos darbus politinėje, švietimo, kultūros, jaunimo, socialinėje ir kitose srityse, balandžio mėnesį bus šaukiama PLB, JAV LB, Kanados LB, PLJS, JAV LJS ir Kanados LJS valdybų ir institucijų konferencija.

Gegužės — birželio mėnesį bus šaukiama PLB, JAV LB, PLJS, JAV LJS ir Kanados LJS politinė konferencija.

Džiaugiasi svečiais iš JAV. Australijos leidžiamas lietuvių laikraštis Mūsų Pastogė savo specialiam straipsnyje apie Lietuvių Dienas Adelaidėje ypatingą dėmesį, kad Australijos lietuvius aplankė vysk. V. Brizgys, visose didesnėse lietuvių kolonijose sėkmingai praveddamas susikaupimo dienas, ir, kaip didesnis autoritetas net ir kitataučių akyse, darė įspūdį dalyvaudamas lietuvių rengimuose. Apie PLB valdybos pirmininką laikraštis rašo: "Išskirtinio dėmesio susilaukė svečias PLB valdybos pirmininkas V. Kamantas, kurio dalyvavimas Lietuvių Dienose visais atžvilgiais buvo labai prasmingas ir

SU PASAULIO LIETUVIAIS

reikšmingas įnašas... Svečias dalyvavo visuose parengimuose, visur pasakė svarų ir pozityvų žodį". Laikraštis džiaugiasi, kad Lietuvių Dienų atidaryme dalyvavo ir britų karalienės vietininkas, Pietų Australijos gubernatorius.

Australijos lietuvių žodis. Australijos Lietuvių Bendruomenės tarybos sesija Adelaidėje priėmė eilę rezoliucijų, skatinama lietuvius uoliau dirbti pavergt krašto nepriklausomybei atstatyti, jungtis į bendrą veiklą, prašyti, kad Australijos vyriausybė įsijungtų į Baltijos kraštų laisvinimo akciją. Reiskia pageidavimą, kad 1986 Pasaulio Lietuvių Sąjunga savo kongresą organizuotų Australijoje. Pagaliau JAV lietuviams taria: "ALB Krašto Taryba pageidauja, kad tarp Vliko ir PLB būtų tvirtesni ir glaudesni ryšiai, bendradarbiaujant politinėje plotmėje. ALB Krašto Taryba reiskia pilną pritarimą dabartinei PLB valdybos veiklos linijai ir kartu apgailestauja, kad atsirado nesutarimai mūsų veiksmų viršūnėse. ALB Taryba kviečia visus sutartinai dirbti, ypač politinėje srityje, nemonopolizuojant darbo vienai kuriai grupei".

PLB valdyba moka 1000 dol. už vieną Pietų Amerikos mokinių, nusiųstą į Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje.

Rūpestingai planuojamas II Pasaulio Lietuvių Dienos, kurių organizacinio komiteto pirmininku sutiko būti dr. Antanas Razma ir jo pavaduotoju Bronius Juodelis. Sudaromos PL Dienų organizacinės taisyklės, pasitariant su juse dalyvaujančių organizacijų valdybomis: PLB valdyba, JAV LB krašto valdyba, Kanados

LB krašto valdyba, PLJS valdyba ir ŠALFASS valdyba.

Leidinių komisijoj. Susirgus PLB leidinių komisijos pirmininkui Vincui Rasteniui, sulėtėjo komisijos darbas, bet jis pagyvės suradus naują pirmininką. Be kitų dalykų, Lietuvos pagrindžio leidinys Alma Mater yra vertėjas į ispanų kalbą. Ieškomas vertėjas ir į anglų kalbą.

Sėkmingai veikia Pietų Amerikoje. PLB vicepirmininkas švietimo reikalams kun. Antanas Saulaitis labai sėkmingai talkino ruošiant Pietų Amerikos lietuvių kongresą, kurio uždaryme vasario 14 jis buvo pakviestas pasakyti kalbą. Į kongresą Buenos Aires mieste, Argentinoje, buvo kviesta apie 40 valdžios žmonių. Veikliai reiskiasi jaunimo grupė, vadovaujama Birute Daratienės. Grupė apie 50 jaunuolių. Kun. A. Saulaitis buvo nuskrėdęs į Sao Paulį, kur Vila Zelina lietuvių kolonijoje buvo suruošta arbatėlė ir susitikimas su vadovaujančiais vietos lietuviams, išryškinant jiems Pietų Amerikos lietuvių kongreso svarbą.

Ieško medžiagos apie A. Vištelį. Kun. A. Saulaitis, PLB pasiūstas į Pietų Ameriką ten pagyvinti lietuvių veiklos, net rado laiko lankyti po kapų archyvus, ieškodamas žinių apie Buenos Aires mieste 1916 mirusį aušrininką A. Vištelį. Kun. Saulaitis dalyvavo lietuvių stovykloje Lituania. Rašo, kad P. Amerikos lietuviai džiaugiasi Pasaulio Lietuviu, tik nori, kad jis neveluotų. Taip pat rašo, kad P. Amerikos lietuviai pageidautų muzikos žinovo, kuris padirbėtų su parapijos ir Volungės chorais. Džiaugiasi, kad lituanistinė mokyklą savo namuose A. Petraitis moko 10 studentų ar profesionalų; kun. P. Rukšys korespondenciniu būdu lituanistiniais dalykus dėsto 55 asmenim. Liucija Nutrimienė moko vaikus lietuviškųjų dalykų. Siekiama padidinti ir padidinti Brazilijos lietuvių laikraštį Mūsų Lietuva.

Domisi memorandumu Jungtinių Tautom. Stasys Lozoraitis, Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto, atsiuntė raštą PLB pirmininkui V. Kamantui, pareiškdamas susidomėjimą paruoštu memorandumu pavergtų tautų reikalais. Prašo atsiųsti jo daugiau egzempliorių, kad galėtų perteikti Šv. Sosto ir Italijos įstaigom. Šiltai apie šį memorandumą Sovietų Sąjungos dekolonizacijos

reikalu atsiliepė ir gen. konsulas A. Simutis savo atsiųstame rašte PLB pirm. V. Kamantui. Iš Naujosios Zelandijos pranešė LB pirm. Milda Hartley, kad per pažįstamą parlamento atstovą tą memorandumą įteiks Wellingtono parlamentui.

Naujosios Zelandijos LB pirmininkė Milda Hartley savo laiške PLB pirmininkui V. Kamantui rašo, kad ten sumažėjo lietuvių, emigruojant jiems į kitas šalis. Bet vis tiek ruošiami Vasario 16 minėjimai, Molinos dienos iškilmės. Daugelis lietuvių yra sudarę mišrias šeimas, tai džiaugiasi nors susirinkimuose galėdami lietuviškai pasikalbėti. Pirmasis lietuvių transportas iš Vokietijos į N. Zelandiją atvyko 1949 — iš viso 250 lietuvių. Vėliau atvyko daugiau, ir buvo sudarę arti 400 lietuvių šeimų. Iki 1963 gana stipriai veikė Aucklando, Wellingtono, Dunedin Lietuvių Bendruomenės. Buvo daug susirinkimų, suvažiavimų, koncertų pasirodymų, gegužinių, balių, lietuvių kalbos pamokų. Daugeliu išvykus į JAV ir į Australiją, kaip rašo pirm. Hartley, N. Zelandijoje lietuvių teliko tik maža saujelė. Džiaugiasi, kad jai pavyko vienam Texas valstijoje gyvenančiam lietuviui surasti N. Zelandijoje jo motiną ir seserį, su kuriomis buvo išskirtas Vokietijoje ir dabar, tik po 30 metų, galėjo vėl ryšius atnaujinti.

34-tas PLB valdybos posėdis įvyko sausio 28 Jaunimo Centre, Chicagoje. V. Kamantas ir Z. Žiupsnys papasakojo apie jų viešnagę Australijoje, dalyvaudant Australijos Lietuvių Dienose, Australijos LB krašto tarybos sesijoje; painformavo apie nutarimus. Aptarti ateities PLB kultūrinių darbų planai, kuriuos pateikė V. Kleiza. Kalbėtasi apie Pasaulio Lietuvių Dienas 1983, kurių ruošos komiteto pirmininkas yra dr. Antanas Razma. Svarstyta Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungos valdybų konferencija, kuri planuojama balandžio mėnesį. Sekantis PLB valdybos posėdis numatytas vasario 28. Dabartinė PLB valdyba jau atliko pusę savo kadencijos (dvejus su puse metų po išrinkimo 1978 PLB seime Toronte) ir dabar tęsia savo kadencijos antrą pusę — iki 1983 liepos mėnesio, kada susirinks VI-asis PLB seimas Chicagoje per Pasaulio Lietuvių Dienas.

Australijos lietuvių dienose susitikę PLB pirmininkas Vytas Kamantas (k.) ir naujasis Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas Albinas Pocius

KONGRESO BIBLIOTEKA IEŠKO ETNINIŲ LEIDINIŲ

Kongreso bibliotekai reikalinga pagalba, jai renkant pavyzdinius egzempliorius leidinių, kuriuos JAV-ėse leidžia daugelis etninių grupių arba kurie jom yra skiriami.

Kaip valstybinei bibliotekai, jai pavesta atsakomybė įsigyti rinkinius, kurie atvaizduotų amerikiečių tautos, susidedančios iš daugelio etninių grupių, istoriją ir kultūrą. Nors ji ir turi savo rinkinius etninių laikraščių ir periodinių leidinių, tačiau reikia jų apimtį padidinti. Jei ir nebus galima surinkti visų tokių leidinių, kurie išeina šiame krašte, tačiau svarbu turėti kuo didesnį rinkinį laikraščių, periodinių leidinių, knygų ir brošiūrų, o taip pat garšinių užrašymų ir filmų, kurie pavaizduotų Amerikos etninių grupių interesus, rūpesčius ir veiklą.

Kai kurie tų leidinių yra paruošiami organizacijų. Kiti leidiniai paminėjimui. Dažnai literatūriniai veikalai ir asmeniškai tų etninių grupių asmenų atsiminimai yra parašyti kitomis kalbomis, ne angliu, o kartais ir abiem kalbom, arba pateiktos anologijos originalo kalba ir vertimu. Kai kurie veikalai skirti genealoginėm studijom. Įvairūs

etniniai susirinkimai ir konferencijos irgi paruošia leidinius. Kongreso biblioteka domisi visa šia literatūra, angliu ir kitomis kalbomis.

Kaip pirmas žingsnis, planuojant įsigijimą, bibliotekai reikalingos informacijos apie visų rūšių etninių leidinių buvimą, nuo mažų brošiūrų iki daugiapusių rinkinių, nuo biuletenių ir vietinių periodinių leidinių iki žurnalų, paplitusių visame krašte. Dovanojamas knygas, brošiūras ir muzikos kūrinius reikia siųsti žemiau duodamam adresu. Apie leidinius, kuriuos galima įsigyti tik už pinigus, biblioteka nori gauti šias žinias: autorius, pavadinimas, leidėjas ar platintojas ir jo adresas, išleidimo metai, puslapių skaičius ir kaina. Tas pats galioja gaidom ir gyvo žodžio užrašymam (plokštelėm ar kaspinam). Laikraščių ir periodikos atveju būtų labai pageidautina gauti bent kelis pavyzdinius numerius. Ankstesni leidiniai, knygos ir ištisi sustojusios periodikos komplektai, irgi gali būti siunčiami bibliotekai, tačiau tokiu atveju patariama, kad dovanotojai pirma pasiteltaraut, gal biblioteka tuos leidinius jau turi.

Ne visi leidiniai, apie kuriuos bus pranešta ar nusiųsta bibliotekai, galės būti įsigyti arba pastoviai laikomi. Vis dėlto visuomenės atsiliepimas įgalins bibliotekai pilnai suprasti etninius leidinius, kurie šiandien yra prieinami, ir padės sudaryti tautinius rinkinius, kurie pilnai atstovautų visiem krašto kultūros elementam.

PASAULIO SPAUDA PRIPAŽĪSTA LIETUVOS REIKŠMĖ

Lietuvių rezistencija ir pagrindžio spauda pastarojo dešimtmečio laikotarpy neliko nepastebėtos pasaulio spaudoj. Daugelis laikraščių šiandien išskiria Lietuvą, kaip ūkpuotą, bet nepalaužtą šalį sovietinėje imperijoje.

"Lietuva gyva", brazilų dienraštis O Estado de Sao Paulo (1980 lapkričio 2) rašo Ferres Meiralles. Jis palygina Lietuvą su talentu ir kultūra ginkluotu Dovydu, kuris pranašesnis už Galijotą — caro, nacių, sovietų viešpatavimą.

"Ar Maskva užpuls Lenkiją?" — Newsday dienraštis (1980 gruodžio 11) klausia Charles Sawyer. Jo nuomone, Lenkijos invazija pertemptų sovietinės armijos pajėgumą. Ta armija įsivelusi Afganistane ir turi pri-

visi asmenys, kurie gali padėti bibliotekai šiame svarbiame projekte, yra prašomi prisidėti. Laiškus ir leidinius siųsti tokiu adresu: Exchange and Gift Division, Ethnic Unit, Library of Congress, Washington, D.C. 20540.

P.R.

žūrėti sovietinę valstybę, kurioje per daug "nepasitenkinimo ir disidentizmo" — "separatistiniai sentimentai tebėra stiprūs Ukrainoje ir Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje".

Apie Pabaltijo valstybes ilgą straipsnį išspausdino David K. Willis The Christian Science Monitor dienraštis (1980 gruodžio 16). "Vilniuje, rašo jis, "nacionalizmas eina ranka rankon su katalikybe", nors "nedaugelis tiki, kad ši ryžtinga veikla greitai sugrąžins nepriklausomybę". (Elta)

— Europos Lietuvis, Anglijoj leidžiamas lietuviškas laikraštis, informuoja, kad ir toliau pasiliks savaitiniu. Prenumerata pakeliama iki 15 svarų.

ALKA IEŠKO TALKOS

ALKA — Amerikos Lietuvių Kultūros Archyvas — pereinatis metais susilaukė talkos ir metus užbaigė gana sėkmingai. Jau turimas naujas dviejų aukštų pastatas su apšildymu ir elektra. Tai buvo įmanoma padaryti gausių rėmėjų dėka. Štai ką rodo skaičiai: du asmenys aukėjo po 10,000 dol., 1 — 5100, 6 po 5000, 3 po 1000, 22 po 1000, 15 po 500, 159 po 100. Kiti po mažiau. Iš viso suaukota 112,234,83 dol., iš kurių statybai išleista 107,055,59 dol.

Dar laukia šie darbai: reikia išdažyti naujo pastato sienas ir lubas, padengti grindis, įsigyti naujas spintas bei lentynas, tinkamai sutvarkyti ir sukataloguoti muziejaus eksponatus, kurių turima apie 100,000 vienetų. Tai knygos, laikraščiai, medžio drožiniai, gintaro dirbiniai, liaudies audiniai, dailininkų paveiksliai, numizmatika ir įvairūs rankraščiai. Reikia baigti sutvarkyti ir ALKOS aplinką. Visa tai pareikalas nemažai naujų išlaidų, nekaltant apie kasmetines apšildymo, apšvietimo ir draudimo išlaidas.

ALKOS direktoriato nariai dirba be jokio atlyginimo. Dažnai savo pinigais jie apmoka mažesnes sąskaitas.

Tokios institucijos, kaip ALKA, reikalas ne vieną kartą buvo keliamas spaudoje. Visi jaučiame, kad būtų nuostolis, jei mūsų kultūros lobiai būtų palikti išnykimui, jų nesurinkus ir neišsaugojus ateičiai.

Tad dar kartą kreipiamės į mielus tautiečius ir prašome padėti užbaigti ALKOS vidaus įrengimus ir turimų bei vis atplaukiančių vertybių sutvarkymą. Aukojusieji kviečiami savo įnašus padidinti, o dar nespėjusi

1980 metų Lietuvių Fondo valdyba, sukaupusi dviejų milijonų kapitalą. Iš k. sėdi: informacijos vadovas Antanas Juodvalkis, Tarybos pirm. dr. A. Razma, renginių vadovė Marija Remienė, valdybos pirm. dr. Gediminas Balukas, vicepirm. dr. Mindaugas Vygantas ir sekretorius Kleopas Girvilas. Stovi iš k. adv. Saulius Kuprys, leidinio redaktorius Apolinaras Bagdonas, kontrolierius Petras Želvyss, vicepirm. Stasys Baras, ūkio vadovas Pranas Mažrimas, vicepirm. Jonas Kučėnas ir sekretorius - išdinkas Kazys Barzdukas. Nuotr. P. Maletos

LIETUVIAI PASAULYJE

— National Catholic Register kovo 1 įsidėjo ilgą pasikalbėjimą apie padėtį okupuotoj Lietuvoje su Simu Kudirka ir Vladu Sakaliu, kurie pasisako ne tik prieš okupaciją ir persekiojimus,

sięji prisidėti — tai atlikti jau dabar.

Visos aukos ALKAI yra nurašomos nuo JAV mokesčių (ID 23 7227294).

Prel. Jonas Balkūnas, ALKOS direktoriato buv. pirmininkas

Dr. Alf. Stankaitis, ALKOS direktoriato pirmininkas.

bet ir prieš Ribbentropo-Molotovo paktą. Pirmame puslapyje įdėta ir jų abiejų nuotrauka. Straipsnio autorius yra John Kurzweil.

— JAV delegacija, Amerikai atstovavusi Madrido konferencijoje, pasiuntė laiškus tiems Rytų Europos ir Sovietų Sąjungos žmonėms, kurių teises gindami JAV delegacijos nariai suminėjo jų vardus Madrido konferencijoje. Iš viso pasiūsti laiški 60-čiai tokių asmenų, jų tarpe Arvydui Čekavičiui, Biliui Gajauskui, Vladui Lapieniui, Viktorui Petkui, Petriui Pliumpai, Julijui Sasnauskui, Vytautui Skuodžiui, Antanui Terleckui, Eitan Finkelesteinui.

— Tautinių šokių šventė Hartforde rengiama gegužės 30-31 Trinity kolegijos salė. Visų bi-lietų kaina 8 dol. Juos galima įsigyti pas Birutę Monaco, 25 Richard Rd., Manchester, Conn. 06040. Čekius rašyti "Lithuanian Folk Dance Festival" vardu.

— Vatikano dienraštis L'Osservatore Romano kovo 11 išspausdino ilgą prel. Vinco Mincevičiaus straipsnį apie popiežiškąją Šv. Kazimiero Lietuvių kolegiją Romoje. Minint šios kolegijos 35 metų sukaktį, kovo 5 kartą su lietuviais vyskupais, prelatais ir kunigais mišias Šv. Petro bazilikos lietuvių koplyčioje koncertavo popiežius Jonas Paulius II.

— Vasario 16-osios gimnazijoje Velykų atostogos bus balandžio 12-26. Jų metu organizuojama devynių dienų moksleivių ekskursija į Romą. Numatyta dalyvauti Šv. Tėvo audiencijoje, aplankyti Romos įžymybes, Villa Tivoli, Pompėją, Capri.

— Senatorius Charles H. Percy įstaiga praneša, kad nauja rytinė Amerikos Balso lietuvių kalbos programa okupuotoj Lietuvoje yra girdima labai gerai.

— Lietuvių dailininkų rinkinių darbų teikimui ir išsaugojimui išeivijoj suaktualėjus, Lietuvių Fondo tarybos yra patvirtinta atitinkama Meno komisija: dr. G. Balukas — pirm., dr. K. Ambrozaitis, dr. J. Račkauskas, dr. A. Razma, P. Sodeika, dail. A. Valska, adv. P. Žumbakis. Komisija svarstys galimybes prie Lietuvių Fondo suorganizuoti atskirą dailės fondą.

— Lithuanian Military Arms — tokia antraštė The Gun Report 1981 sausio mėn. numeryje įdėto 6 puslapyje H.L. Gaidis straipsnį. Straipsnis iliustruotas 24 nuotraukomis: Lietuvos ir Europos žemėlapis, prez. A. Smetonos, D.L.K. Gedimino atvaizdais, penklėčio, kariuomenės dalinių ir įvairių daugiausia nepriklausomybės laikų kariuomenės vartotų, ginklų nuotraukomis. Pridėta ir trumpa Lietuvos istorija. Žurnalo redaguoja Kenneth W. Liggett. Adresas: P.O. Box 111, Aledo, Ill. 61231. Atskiro numerio kaina 2 dol.

— Pasaulio Motinų Sąjūdžio tarptautinės tarybos posėdis ir studijų diena įvyks gegužės 26 Paryžiuje. Pakviesta dalyvauti ir O. Bačkienė, kuri su a.a. Vera Bakštyte-Karveliene buvo sąjūdžio narių steigėjų tarpe. Sąjūdžio tikslas: veikti tarptautinėje ir tautinėje plėtmėse motinų padėčiai pagerinti socialinę, kultūrinę bei teisinę plotmę ir gerinti lemiamą motinos vaidmenį auklėjimo srityje.

Vasario 16 gimnazija V. Vokietijoje šiemet švenčia 30 m. savo veiklos sukaktį. Direktorių Jonas Kavaliūnas labai nuširdžiai ir energingai gimnazijai vadovauja, besirūpindamas geresne jos ateitimi.

ŽEMAITIS, BUVĘS JAV KARO LAIVYNO ORKESTRO DIRIGENTAS

Vaikščiodamas po Arlingtono tautines kapines, kurios išsitiesusios anapus Potomaco upės prie sostinės Washingtono, ir kuriose ilsisi tūkstančiai JAV ir viso pasaulio laisvės gynėjų, vienodų kryželių masėje rasi ir lietuviškų pavardžių. Kadangi kapinės milžiniškos, o kryželių, ženklinačių čia palaidotų amžino poilsio vietas, eilės tiesiog nesibaigia, surinkti visų lietuvių pavardes būtų tikrai milžiniškas darbas.

Štai liepos 25 s uelina 26 metai, kai mirė ir Arlingtono kapinėse buvo palaidotas žemaitis Martynas Jurkus (Eurkoos), buvęs JAV karo laivyno orkestro dirigentas. Jo žmona Liudvika Jurkienė, buvusi viena didžiųjų sostinės lietuvių veikėjų, tebegyvena Washingtone, sulaukusi 86 m. amžiaus. Kai Dievulis ją pašauks amžinybėn, bus palaidota tose pačiose Arlingtono kapinėse šalia savo vyro.

Martynas Jurkus gimė 1879 rugsėjo 10 Radvilkiuose, Telšiu apskr. Muziką pradėjo mokytis Rucavoje, Latvijoje. 1892 su tėvais atvykęs į JAV, Bostone mokėsi toliau ir įgijo fleitos, piccolino ir klarneto specialybes. Įstojęs į JAV karo laivyno orkestrą, jame išstarnavo 30 metų, ilgą laiką eidamas orkestro dirigento pareigas. M. Jurkaus vadovaujamas orkestras grodavo įvairiose oficialiose iškilmėse ir ne kartą yra lydėjęs šios šalies prezidentus į iškilmes užjūriuose. Žmona Liudvika pasakojimu, jos vyrui teko lydėti tuometinį JAV

— Aldona Sendzikaitė laimėjo pirmą vietą rašinių konkurse visos Kanados mastu. Jos tema "Journey towards understanding" gildėnė psichinės sveikatos klausimus. Konkursą rengė Canadian and Etobicoke Mental Health Association. Laimėtoja premiją jai teikė generalinis Kanados gubernatorius E. Schreyer specialioj iškilmėj Otawoj. Aldona, XII skyriaus mokinė, mokosi Michael Power St. Joseph's gimnazijoje Toronte.

L.K. Susiv. Direktorijų Taryba Ir Konstitucinės Komisijos

Direktorių Taryba

Dvasios Vadas: Msgr. Jonas Balkūnas, P.A., 556 - 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Tel. 813 367-2523 (367-2408).

Prezidentas: adv. Thomas E. Mack, 11 West Union St., Wilkes-Barre, Pa. 18702. Tel., Office — 1-717-822-1145; Home — 1-717-472-3880.

Viceprezidentas: Juozas B. Laučka, 9610 Singleton Dr., Bethesda, Md. 20034. Tel. 1-301-530-5631.

Sekretorius: Pranas J. Katilius, 1059 Blair Ave., Scranton, Pa. 18508. Tel., Office — 1-717-823-8876; Home — 1-717-342-3619.

Izdininkė: Leokadija Donarovich, 37 Eldon Ave., Landsdowne, Pa. 19050. Tel. 1-215-626-2409.

Izdo Globėjai: Dr. Vladas Šimaitis, 2951 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 1-312-436-7878.

Vito A. Yucius, 52 Shady Dr., W. Pittsburgh, Pa. 15228. Tel. 1-412-563-2754.

Dr. Kvotėjas: Dr. Albert J. Valibus, 136 E. Bennet St., Kingston, Pa. 18704. Tel. 1-717-288-1212.

Direktoriai: Bronius Bobelis, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421. Tel. 1-212-647-6637.

Albina Poškienė, 6606 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 1-312-434-2374.

Saulius Kuprys, 1806 So. 49th Ct., Cicero, Ill. 60650.

Charles A. Liscosky, 71-73 S. Washington St., P.O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa. 18701. Tel. 717 823-8876.

Konstitucinės Komisijos

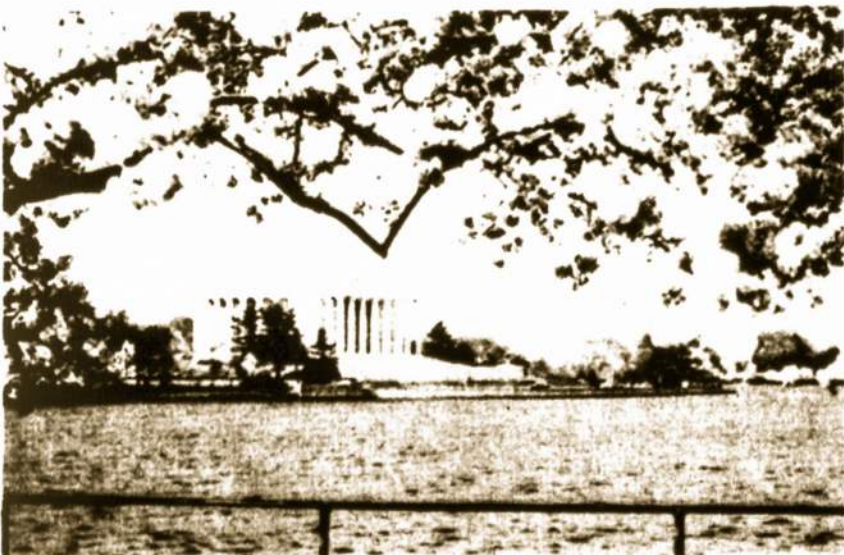
Labdarybės komisija: Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Pa. 18602; Joan Baranosky, 106 W. Brady St., W. Wyoming, Pa. 18644.

Spaudos-Informacijos: Stasys Garliauskas, 1949 Hobbard, Detroit, Mich. 48209; Jurgis Sadauckas, 119 S. Rebecca, Scranton, Pa. 18504; Alena Miškinytė, 62 Wilfred, Pittston, Pa. 18640.

Statutų komisija: Pranciška Katilienė, 1059 Blair Ave., Scranton, Pa. 18508; St. Lukoševičius, 1935 W. 7th St., Brooklyn, N.Y. 11223; Michael Baranosky, 106 W. Brady St., W. Wyoming, Pa. 18644.

Teismo komisija: Juozas Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11721; Dr. Petras J. Jokubka, 3528 So. Archer, Chicago, Ill. 60609; Marijona Kozerskienė, 35 Hilldale Ave., Wilkes-Barre, Pa. 18705.

Jaunimo komisija: Thomas E. Mack, Jr., Heatherhill, Bear Creek, Pa. 18602; David Donar, 37 Elton Ave., Landsdowne, Pa. 19050; Romas Mancevičius, 77 Douglas Str., Hartford, Conn. 06106.

Thomo Jeffersono paminklas, pastatytas 1943, kai buvo minima Jeffersono 200 metų gimimo sukaktis.

Mielas Tautieti, drauskis LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraudos organizacija. Turtas siekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniskus apdraudos planus pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokesčius. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, nuo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai priimami be medikalinės egzaminacijos — sveikatos patikrinimo.

Susidomėję apsidraudimu Lietuvių K. Susivienijime, kreipkitės į jūsų kolonijoj gyvuojančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE
P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.)
Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijime

Vardas, pavardė

Adresas

(Zip Code)

Jeigu norėsite prisklausyti šios kolonijoj gyvuojančios Susivienijimo kuopon, centras pasiųs šį kuponą kuopos sekretoriui, kuris asmeniškai atliks suteiktą patikrinimą, patarimų ir atliks reikalingus formalumus. Malonėkite atsakyti: (taip ar ne) Jeigu norėsite įrašyti centrinėn kuopon, tada ir narys tės mokesčius siųskite tiesiog į centrą. Malonėkite atsakyti: (taip ar ne).

Buvęs JAV karo laivyno orkestro dirigentas Martynas Jurkus.

su Lietuvos pasiuntinybe buvo labai artimi. Ji puikiai prisimena buvusius Lietuvos diplomatus K. Bizauską, B. Balutį, Bagdoną, P. Zadeikį, J. Kajecką, o su dabartiniu Lietuvos atstovu dr. S. Bačkiumi ir jo žmona yra artimi bičiuliai.

Prieš trejus metus ištikęs širdies priepuolis gerokai sulaukė L. Jurkienės tempą, bet ji iš lietuviško gyvenimo visiškai nepasitraukė. Jei kas ją tik nuveža, ji dalyvauja kiekvienose svarbesnėse lietuvių iškilmėse, pamaldose, gi, laiko turint, kiek įdomių prisiminimų galima būtų užrašyti iš tos mielos Amerikos lietuvių veiklos veteranės, Pensylvanijos angliakasių Lietuvos dukros. Dalis jos atsiminimų, įrašytų į magnetofono juostas, yra saugojama "Amerikos Balso" archyvuose.

Prisimindami jos vyro 26-tąsias mirties metines, su pagarba kartu prisimename ir našlę Liudviką, kurios įnašo Amerikos lietuvių veikloje, tikėjime, neuzmirš ateities kartos ir laisvam gyvenimui pakilusi Lietuva. V.L.R.

GARSAS • Lithuanian U.S. Alliance of America

English Section

RECENT VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS IN SOVIET OCCUPIED LITHUANIA

July 22, 1980: Prosecutor's Office, Vilnius

Danutė KERŠIUTĖ files a COMPLAINT for illegal KGB actions during her interrogation. On June 24, 1980, the KGB attempted to take her fingerprints, though she had been summoned for questioning only. When she refused to cooperate, she was beaten. The next day, the People's Court of Spalis rayon sentenced her to 15 days for "hooliganism".

July-October 1980: Vilnius

All letters and packages to former prisoner of conscience Nijolė SADUNAITE have been WITHHELD since her return from exile on July 10, 1980.

July 24, 1980: KGB headquarters, Prienai

Raimondas BUZAS is INTERROGATED about the activities of his father, Povilas Buzas, who was arrested January 30, 1980 in Birštonas for operating an illegal printing press. Raimondas is urged to convince his father of his wrongdoing.

July 24, 1980: KGB headquarters, Prienai

Ona BUZIENĖ, wife of imprisoned Povilas BUZAS, is THREATENED with eviction from her home for stating that she was unaware of her husband's samizdat activity.

July 1980: Mordovskaya ASSR — Lesnoy

Letter to prisoner of conscience Petras PAULAITIS from Norway is CONFISCATED. He signs the return receipt for the registered letter, but is never allowed to see it.

July 29-31, 1980: KGB headquarters, Vilnius

Giedrė STRIOKAITĖ is INTERROGATED about her association with Ona Vitkauskaitė, who was arrested on April 18, 1980 in Bagotoji for involvement with the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, a samizdat publication which has been documenting the violation of human rights in Soviet Lithuania since 1972. The interrogator blatantly falsifies Striokaitė's testimony in his examination report and threatens to have her imprisoned for 12 years on the grounds of refusing to cooperate and for disseminating the *Chronicle*.

August 8 and 11, 1980: Superior Court of the Lithuanian SSR, Vilnius

Lithuanian Helsinki Group member, Dr. Algirdas STATKEVIČIUS, is SENTENCED to psychiatric treatment for signing the Baltic 45 memorandum demanding the abrogation

of the 1939 Molotov-Ribbentrop pact. Presently interned in Chernyakhovsk special psychiatric hospital.

August 12, 1980: Donelaičio 36, Kaupas

A group of KGB agents SEARCH the apartment of Dr. Julija KUODYTĖ. Though the search order is issued only for Kuodytė's apartment, an illegal search is conducted of the entire building.

Photographs, typewriter ribbons and religious books are confiscated from Aldona NOMINAITYTĖ.

A magnetic tape, a typewritten appeal to Lithuania's youth and guidelines on how to conduct oneself under interrogation are confiscated from the apartment of Aldona RAIZYTĖ.

August 20, 1980: KGB headquarters, Kaunas

Brone VITKAUSKAITĖ, sister of imprisoned Ona Vitkauskaitė, is INTERROGATED about her sister's activities and acquaintances, and is threatened with imprisonment for refusing to cooperate. Following the interrogation, under pressure from the KGB, Vitkauskaitė is requested to sign a letter of resignation.

August 24, 1980: Tytuvėnai

Alfonas PRAKAITIS is BEATEN for taking part in a religious procession to Šiluva. While driving along the procession with his seven year old daughter and a photographer, the militia stops his car and demands that he turn over his license and keys. He refuses and is then forcibly removed from the car with his daughter, beaten, and then questioned. Prakaitis is later fined for his "offense".

August 29, 1980: Prosecutor's Office, Vilnius

Rev. Sigitas TAMKEVIČIUS, pastor of Kybartai, is SUMMONED for questioning about Gemma-Jadvyga Stanelytė's job contract with the Kybartai parish council. Stanelytė was arrested on July 11, 1980 after visiting former prisoner of conscience Nijolė Sadunaitė in Vilnius upon her return from exile and charged with "parasitism". Tamkevičius verifies the existence of such an agreement.

September 1, 1980: KGB headquarters, Vilnius

Terėšė PETRIKIENĖ is INTERROGATED about her previous testimony on Genovaitė Navickaitė, who was arrested on April 17, 1980 in Kybartai for duplicating the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*. Interrogator Gavėnas threatens to put her on trial for allegedly supplying false information.

September 15-19, 1980: Superior Court of the Lithuanian SSR, Vilnius

Economist Antanas TERLECKAS and twenty-one year old Julius SASNAUSKAS are sentenced, respectively, to 3 years strict regime labor camp and 5 years internal exile, and 1-1/2 years strict regime labor camp and 5 years internal exile, under Lithuanian Criminal Code Art. 68-1. They are charged with anti-Soviet agitation and propaganda for duplicating, disseminating and possessing anti-Soviet literature,

especially the Baltic 45 memorandum demanding self-determination for the Baltic states.

More than 100 supporters gather at the courthouse with flowers for the defendants, but are turned away.

September 1980: P. Mažylis Medical School, Kaunas

Staselė SIPAVIČIUTĖ, an outstanding student, and Liuda LIUTVINAITĖ, in dire need of financial aid, are DENIED assistance to an institution of higher learning based solely on the ground that they are not members of the Communist Youth League. Of the top twenty qualifying candidates to be awarded scholarships for academic performance and financial need, six are non-members. Their candidacy is automatically rejected.

October 3, 1980: University of Vilnius

Andrius TUCKUS, a freshman in psychology at the University of Vilnius, is EXPELLED from the university on the basis of his religious and national beliefs, which are designated as being incompatible with Soviet ideals, and for his unacceptable behavior during the Sasnauskas and Terleckas trial (Tuckus greeted the defendants). Despite Tuckus' argument that the Soviet Constitution guarantees freedom of conscience, he is told to look for freedom elsewhere. The student confronts the KGB for an explanation and is informed that he will be allowed to continue his studies next year if he stops all anti-Soviet activity and breaks off friendships with nationalists.

October 9, 1980: Prosecutor's Office, Vilnius

Irena STUMBRYTĖ is THREATENED with confinement in a psychiatric hospital to cure her of her forgetfulness: for not recalling where she had obtained the religious literature confiscated from her apartment.

October 10, 1980: Luoke

Rev. Leonas ŠAPOKA, pastor of Luokė parish, beaten and MURDERED. It is rumored that Šapoka was killed by the KGB. Substance is added to these rumors when a militia spokesman insists that Šapoka's cause of death was a heart attack.

October 15, 1980: Kulautuva

Wife of prisoner of conscience Petras PLUMPA, Aldona, receives notification of her husband's TRANSFER from Perm to Chistopol prison. Though the message reads that "he is entitled to one letter per month, two packages per year and two annual visits", Mrs. Plumpa is denied permission to visit her husband.

October 30, 1980: Mordovskaya ASSR — Lesnoy

Thirty-third ANNIVERSARY of Petras PAULAITIS' imprisonment in Soviet prisons and labor camps for fostering religious and nationalist ideas among students.

Continued on Page 6

SOMETHING TO THINK AND TALK ABOUT!

Dear Member of the Lithuanian Catholic Alliance:

After your trip to Rochester, New York, you will have something to reminisce and talk about. Our 68th Triennial Convention of the Catholic Alliance will be held at the Genesee Plaza, Holiday Inn on July 12-14, 1981.

All you have to do to be a special guest of the Lithuanian Catholic Alliance at this Convention is to enroll 5 new members with a minimum of \$1,000.00 each of insurance to join our organization between now and July 1, 1981. With this, you will be entitled to and receive free lodging for 3 nights (based on double occupancy rate) and a free banquet ticket.

This proposal is not restricted to only delegates. It is also offered to any qualified member of the Alliance who wishes to participate in this offer. Guests are welcome to join us. There is still plenty of time to qualify.

God willing, I hope to see you in Rochester.

Charles A. Lisosky

REFUGEE TO GERMANS: ANNUL HITLER-STALIN PACT

Vladas Šakalys, the Lithuanian activist who escaped from the Soviet Union to Sweden in July 1980, participated in the E.S.C.O. Conference in Madrid in November-December. He impressed the correspondents there with his well-reasoned arguments, urging the West Germans to renounce the Molotov-Ribbentrop Pact which sealed the partition of East-Central Europe between the USSR and Nazi Germany.

"Šakalys is one of those," writes Rolf Goerts in the daily *Die Welt* (Hamburg, November 26, 1980), "who can and wants to offer his personal destiny as a testimony about Soviet oppression. 'You, Germans, bear no guilt for the oppression under which we, Lithuanians, are suffering,' he says, 'but you will be guilty if your government fails to distance itself officially from the Hitler-Stalin Pact which has brought that disaster on us'..."

He and many of his compatriots are convinced that the movement for Baltic independence would find a wider echo if Bonn were to annul the Hitler-Stalin Pact. He does not speak of abstract politics. He speaks of his human condition, which, understandably, is linked with his nation's existence in freedom. He does not know how many people in the well-fed Federal Republic of Germany, which is inclined to quite dif-

ferent protests, wants to understand him and his cause. How many have forgotten long since how the love of a free homeland may provide the essence for an individual's life."

Claus-Einar Langen says in the daily *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (Dec. 13, 1980) that Šakalys "belongs to the initiators of the Memorandum, made public on August 23, 1979, on the occasion of the 40th anniversary of the Molotov-Ribbentrop Pact, and demanding the right to self-determination for the Baltic States. The statements, which was later signed by more than 35,000 Lithuanians alone, was addressed, among others, to the Soviet government, the governments of Bonn and East Berlin, and the Secretary General of the United Nations."

"The fate of Šakalys' family," Langen continues, "shows that the secret German-Soviet talks of August 23, 1939, about the designation of spheres of interest in the Baltic area and the subsequent annexation of the Baltic States by the USSR, continue exercising an impact through generations. Afghanistan is merely another facet of the Soviet policy of subversion." The Baltic Memorandum demands that the United Nations "take up, in the near future, the Molotov-Ribbentrop Pact and its consequences."

IS FINLAND VIOLATING THE HELSINKI ACT?

Extradition of Refugees from USSR Charged

The escape of Vladas Šakalys, a member of the Lithuanian patriotic movement, from the USSR to Sweden via Finland, has vividly reminded the world of a tacit violation of solemn international agreements that few people are mentioning aloud. Under Moscow pressure, the Finnish government extradites political refugees from the Soviet Union who are apprehended in Finland. The Fins themselves are too ashamed to speak of it, the Russians are pretending that nothing of the kind is happening, and the West... well, the Western

governments are simply looking the other way.

Rolf Goertz writes in the daily *Die Welt* (Hamburg, November 26, 1980) that Vladas Šakalys "had to cross not only the Soviet-Finnish border which is guarded by soldiers and dogs, but also to crawl through all of Finland. This is because the Soviet Union forces the Fins to violate the agreements that bear the name of their capital, Helsinki. A treaty with Moscow obligates the Fins to extradite refugees from the Soviet Union, where they are persecuted for defending the rights that are enshrined in the Helsinki agreements."

"Human rights activists and human rights organizations in the West reproach Finland for extraditing refugees to the Soviet authorities on the basis of an agreement with Moscow," writes Claus-Einar Langen in the *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (December 13, 1980). "This is a heavy reproach to a signatory of the Helsinki Final Act." Langen goes on to show that the experiences of Šakalys demonstrate that the charges levelled against the Finnish authorities are not a "legend."

This is one of the payments one must render when one accepts "Finlandization," which is finding supporters in some Western government circles. It is a heavy price indeed.

CATHOLIC COMMITTEE INCREASES RANKS

Four new members have joined the Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights in Lithuania, a group which has been monitoring instances of discrimination against the Church and individual believers since 1978.

Vytautas Skuodis, an American-born professor of geology was accepted as the first lay member of the CaCDBR on December 22, 1980, the day he was sentenced to 7 years strict regime camp and 5 years internal exile for "anti-Soviet agitation and propaganda". In addition to allegedly producing samizdat journals *Perspectives* and *Alma Mater*, Skuodis was charged with authoring a 300-page manuscript entitled *Spiritual Genocide in Lithuania*. The manuscript was confiscated by security agents during a search of his home in Vilnius at 44-4 Vandentiekio Street.

The other new members of the Catholic Committee are: Father Leonas Kalinauskas of Josvainiai, Father Algimantas Keina of Valkininkai and Father Vaclovas Stakenas of Krokialaukis.

Beginning with document no. 36, dated October 20, 1980, the name of the fifth charter member, Father Juozas Zdebskis no longer appears on official statements of the Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights.

Four of the five original founding members Frs. Jonas Kauneckas, Alfonsas Svarinskas, Sigitas Tamkevičius and Vincas Velavičius remain in the Catholic Committee.

Father Zdebskis of Slavantai parish sustained second degree burns over 10-12% of his body in an "accident", which occurred under mysterious circumstances in early October 1980. Sources report that undercover

agents and unmarked cars have been following Father Zdebskis everywhere a few days prior to the "accident". A petition signed by 684 parishioners states that Zdebskis was burned by yet "unexplained means - radiation, chemicals..."

In response to increasing violence against priests, the Catholic Committee expresses concern over this problem in document no. 38. In addition to the case of Father Juozas Zdebskis, four other violent assaults against priests in 1980 are cited. The most tragic example involves Fr. Leonas Šapoka of Luoke parish, who was murdered on the night of October 10-11 by a group of intruders. His body was discovered the following morning; witnesses report that he had been a victim of sadistic torture.

Such assaults, asserts the Catholic Committee, are linked with church arson, burglaries and desecration of sacred objects. The Catholic Committee ends by appealing to the State Prosecutor for the Lithuanian SSR:

"Sir, please take urgent measures to control the Soviet Mafia and to bring these criminals to trial, since these offenses against the church and its priests... compromise the Soviet government, which uses all means to protect... those fighting against the Church."

In yet another document the Catholic Committee (No. 37, October 20, 1980) appeals to the Second Secretary of the Lithuanian Communist Party, N.K. Dybenko, on behalf of Eduardas Bulachas, who wishes to emigrate to the United States. Bulachas, a Pentecostal, has been harassed repeatedly by the Soviet authorities on the basis of his religious beliefs.

L.I.C.

Vladas Šakalys (left) and Simas Kudirka — two Lithuanian freedom fighters, in Los Angeles, Calif. Photo by D. Barauskaitė, L.A.I.C.

THE SOVIET POWER, THE LITHUANIAN "CHRONICLE" AND THE CHURCH IN LITHUANIA

The following statement outlines the position of the Lithuanian activist clergy.

1. Abuse of Activist Priests

"During the last decade, the Lithuanian Catholic Church has undergone essential changes." The "passivity and helplessness" of the Stalin and Khrushchev era is vanishing. The ten-year struggle and visible results: maximum enrollment at the Kaunas Theological Seminary was quadrupled (from 5 to 20 candidates annually); the first catechism was published after 40 years of Soviet power; children are taught catechism, despite the government's ban, etc. These concessions are not due to the diplomatic activity of the "collaborationist" priests, but to the constant struggle of the lay Catholics and the clergy for their rights. Where the believers are "passive and lack consciousness," as in Latvia, the tyranny of state atheism flourishes. Young people are almost absent from the churches of Latvia, and since three years ago, the Theological Seminary in Riga can accept candidates with non-Latvian names only. Meanwhile, Lithuania's "religious renaissance" is a "source of anxiety" for the Soviet hierarchy. As a result, a smear campaign against the activist clergy has been intensified last year. The timid priests who do Moscow's bidding are treated with approval, while those who demand that the Church be given its due freedom are denounced as "extremists," etc.

2. Attempts to denigrate the "Chronicle"

Since the Lithuanian *Chronicle* occupies a special place in the country's "religious renaissance," it receives the brunt of persecution and abuse. This "thankless mission" is entrusted to the "collaborationist priests," who criticized the *Chronicle* for "lack of objectivity," attacks on priests, etc. In fact, the main purpose of the *Chronicle* is to "awaken the spirit of the clergy and of the believers." The *Chronicle* does not seek to "humiliate" or to "condemn" fellow clergymen, but to destroy

the "spider-web" of the KGB. And the only way to do it is by making things public.

3. The issue of the clergy's unity

The Communist authorities charge that "extremist priests" are undermining the "unity of the church." The charge is false. Actually, the Lithuanian clergy is very much united, as witness the protest against the Regulations governing religious associations in 1979, which was signed by 522 priests and two bishops. It is the KGB that tries to destroy the unity of the Catholic clergy, while paying lip service to "unity." That KGB terminology is used by some of the priests who have capitulated to the KGB. Genuine unity demands that not 70-80% of the priests, but the entire clergy should follow the example of Cardinal Wyszyński of Poland in the struggle for religious liberty.

4. Contacts with the Western world

Such contacts are of vital importance, because they make it possible for "objective information" about the Lithuanian church to reach the outside world. Unfortunately, these contacts have considerably weakened this year. "Least desirable" are visits by Lithuanian priests to foreign countries, since most of these priests are collaborators with the KGB. "Most desirable" are tourists from the West who seek information from "reliable sources." However, some priests visiting from abroad (Poland, U.S., etc.) have "frequently swallowed the KGB bait" and gathered information with the assistance of priests who are "KGB collaborators."

5. Clergy Councils

The Soviet authorities are opposed to the clergy councils which began appearing in 1979, in accordance with the decisions of the Second Vatican Ecumenical Council. It was charged that such councils are organized by "extremist priests." The reason for this opposition is that the existence of effective

councils would make it much more difficult for the Commissioner of the Council for Religious Affairs to conceal his interference into church matters. Therefore, the clergy councils are of "vital importance" for exposing secret discrimination.

6. Is it politics?

The communist authorities accuse activist priests of "meddling in politics." Yes, the defense of the basic church and human rights is politics and a priest's sacred duty. There are "politics" that both priests and laymen should avoid — participating in Soviet-style peace conferences or collaborating with the KGB.

7. Should one fear reprisals?

The Lithuanian clergy has survived two "Waves of repression" in 1945-1953 and 1957-1958; it will survive the third one as well. "The sacrifice of those who suffer in the camps will awaken our compatriots not only to fight for the freedom of religion but also to shed the yoke of tyranny." History teaches that the "Church flourishes" when the faithful are "not afraid of sacrifice."

(The *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, No. 44, July 30, 1980)

FOR THE RIGHTS OF THE LITHUANIAN LANGUAGE

This article deals with Lithuanian resistance to the present Russification campaign

In the summer of 1979, signatures were collected in Lithuania under a petition, asking the Soviet authorities not to proceed with their plans to augment the teaching of Russian in the non-Russian republics, at the expense of the local languages. The text of the petition was sent to the Soviet hierarchy, with Jonas Volungevičius, res. in Vilnius, designated as the sender. On November 21, 1979, Volungevičius had to appear before the city's Communist Party committee, to discuss the petition. Chief of the school depart-

Lithuanian Easter Eggs. Photo by B. Kisielius

CHRONICLE NO. 45 FROM OCCUPIED LITHUANIA REACHES WEST

A recent issue of the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, a samizdat journal documenting the violation of human rights in Soviet Occupied Lithuania since 1972, has just reached the offices of Lithuanian Information Center

in Brooklyn.

Issue no. 45 of the CCCL, dated October 22, 1980, describes the trial proceedings of three human rights activists — Dr. Algirdas Statkevičius, economist Antanas Terleckas and student Julius Sasnauskas.

Lithuanian Helsinki Group member, Dr. A. Statkevičius was sentenced to psychiatric treatment during his trial which took place in Vilnius on August 8 and 11, 1980. Only his wife, security agents and a few witnesses were allowed to attend the "open" trial. Statkevičius, a 58 year old physician, has served two previous prison terms for political activity. He was amnestied from a 25-year sentence in 1951, but interned in a psychiatric hospital 19 years later for writing *The ABC's of Public Life*. More recently, he once again came under government scrutiny for authoring *Sophocracy and Its Geo-Moral Principles*, and for signing the Baltic 45 memorandum. This memorandum, dated August 23, 1979 and signed by 45 Balts, demanded the abrogation of the

1939 Molotov-Ribbentrop Pact and self-determination for the Baltic States.

Statkevičius is presently interned at the Chernyakhovsk psychiatric hospital.

Following the trial, many individuals were warned to restrain from attendance at future trials. Among them, Vytautas Bogusis was summoned by the Prosecutor's Office of the Lithuanian SSR on September 16, 1980. The prosecutor insulted Bogusis, ridiculing his religious and nationalist beliefs, and confining him in a cell for an hour. The next day, Bogusis was forced to sign a statement, declaring that he was resigning from his job of his own free will.

Another, Andrius Tuckus, was not only reprimanded for his behavior at the Statkevičius trial, but at that of Terleckas and Sasnauskas, for greeting the defendants before testifying. As a consequence, Tuckus was expelled from the University of Vilnius.

Antanas Terleckas and Julius Sasnauskas were tried together in Vilnius on September 15-19, 1980 under Lithuanian SSR Criminal Code Art. 68-1. Both were signatories to the Baltic 45 memorandum.

The Superior Court of the Lithuanian SSR found Terleckas and Sasnauskas guilty of anti-Soviet agitation and propaganda and sentenced them, respectively, to 3 years strict regime camp and 5 years exile, and 1 1/2 years strict regime camp and 5 years exile.

Issue no. 45 of the CCCL also provides updates on prisoners of conscience Petras Plumpa and Viktoras Petkus.

Petras Plumpa was sentenced on December 24, 1974 to 8 years strict regime camp for duplicating the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*. His wife, Aldona, was notified of her husband's transfer from Perm to Chistopol prison. "He is entitled to one letter per month, two packages per year and two annual visits", reads the message she received on October 15, 1980. However, Mrs. Plumpa has been denied permission to visit her husband since March 1980. Petras Plumpa has been cut off from all outside communication. Follow inmates report that harsh camp conditions have undermined Plumpa's health.

More news on Lithuanian Helsinki Group member, Viktoras Petkus, is disclosed in this issue of the CCCL. Petkus was transferred from Chistopol prison to Kuchino on August 21, 1980. The CCCL reports that living conditions at this labor colony do not differ from

RECENT VIOLATIONS OF HUMAN RIGHTS IN SOVIET OCCUPIED LITHUANIA

Continued From Page 5

October 1980: Slavantai

Rev. Juozas ZDEBSKIS, pastor of Slavantai, is INJURED in an accident under mysterious circumstances. Shortly after his admission to the hospital for treatment of second and third degree burns over 10-12% of his body, three KGB agents arrive with instructions to have him transferred to the VD wards. Zdebskis is taken home by friends for protection.

November 24-25, 1980: Superior Court of the Lithuanian SSR, Vilnius

Genovaitė NAVICKAITĖ and Ona VITKAUSKAITĖ are SENTENCED, respectively, to 2 years labor camp and 1 1/2 years labor camp for duplicating and disseminating the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*. Both are charged under Lithuanian Criminal Code 199-1 for "circulating knowingly false fabrication defaming the Soviet political and social system". They are presently detained in Panevėžys prison for women. The prison administration has ordered that all references to God in their correspondence be censured.

November 24-26, 1980: Superior Court of the Lithuanian SSR, Kaišiadorys
Anastasas JANULIS and Povi-

las BUZAS are SENTENCED, respectively, to 3 1/2 years strict regime labor camp, and 1 1/2 years strict regime labor camp for duplication and dissemination of samizdat such as the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, *The Dawn*, *The Suffering Christ* and *The Lithuanian Archives*.

Families of the defendants are not notified of the trial date. Those who try to attend the trial, are turned away.

December 15-22, 1980: Superior Court of the Lithuanian SSR, Vilnius

Geology professor Vytautas SKUODIS, journalist Gintautas IESMANTAS and pedagogue Povilas PEČELIŪNAS are SENTENCED, respectively, to 7 years strict regime labor camp and 5 years internal exile, 6 years strict regime labor camp and 5 years internal exile, and, 3 years strict regime labor camp and 5 years internal exile. They are charged under Lithuanian Criminal Code 68-1 for "anti-Soviet agitation and propaganda" as pertaining to their involvement with the samizdat *Perspectives* and *Alma Mater*. They are also accused of systematically listening to foreign radio broadcasts.

December 15-19, 1980: Superior Court of the Lithuanian SSR, Vilnius

Danutė KERŠIUTĖ, fiancée of Povilas Pečeliūnas, is ARRESTED for presenting the defendants Skuodis, Iesmantas and Pečeliūnas with a flower. She is charged with amoral behavior and confined in prison for 7 days.

December 16, 1980: Kelmė

Gemma-Jadviga STANELYTĖ is SENTENCED to three years labor camp under Lithuanian Criminal Code Art. 240 for "parasitism" and Art. 199 for "slandering the Soviet state and social order. She is charged with organizing an illegal religious procession from Tytuvėnai to Šiluva on August 26, 1979. For years, the Soviet regime has tried unsuccessfully to discourage annual participation of thousands of pilgrims at Šiluva, a popular shrine in Lithuania since 1608.

December 18, 1980: Superior Court of the Lithuanian SSR, Vilnius

Petras CIDZIKAS is DETAINED on the courtroom steps upon arrival to the Skuodis, Iesmantas and Pečeliūnas trial and then pulled away by KGB agents. His whereabouts as of December 25, 1980 were still unknown.

Lithuanian Information Center

Continued on Page 7

RELIGIOUS ACTIVISTS WARNED AND THREATENED

Aldona Kezytė (Vilnius, Sudervės 20-130) was interrogated by the KGB for three days (June 17-20, 1980). She was accused of trying to send "slandering literature" abroad, which may bring her up to seven years in the Gulag. The "literature" consisted of several letters, addressed to her brother, the Rev. Algimantas Kezys, which Miss Kezytė gave to her sister, who visited her from the United States. The letters were confiscated by Moscow customs officials and transmitted to the KGB. Kezytė replied that her letters contained an account of her experiences in the Soviet Grusinia, in 1979, where she was interrogated by the KGB. It is everybody's right, she said, to exchange thoughts with one's closest relatives. The KGB agent gave her a "very strict warning" about any further "missionary activity" in Grusinia. He also questioned her about the secret community of nuns to which she is supposed to belong (In 1975, KGB pressure-forced Kezytė to resign from the Vilnius Children's Music School.)

leckas and pressured her to remove her signature. According to Pilelis, Terleckas was a "nationalist," editor of various (underground) publications, and was repeatedly tried for "anti-Soviet activity." He said that those who signed the Terleckas petition were "mentally deranged," while the priests among them were "enemies of the government." All such troublemakers will be "scooped up," Česnavičius said. Juozas Šileikis, res. of Šiauliai, was interrogated for four hours by the KGB on June 3, 1980, about his publicized refusal (*Chronicle*, No. 42) to vote in the February 24, 1980 election to the Supreme Soviet and the local "councils." Šileikis confirmed his boycott, saying that he could not take part in the elections, because no candidates were taken from the religious believers of Lithuania, and the

atheists "will not defend the believers' affairs."

The Rev. Alfonsas Lukoševičius, rector of Žemaičių Kalvarija, was questioned by KGB agent Grigaliūnas on June 5, 1980, about the Virgin Mary religious festival, to be held early in July. Grigaliūnas spoke against the participation of members of the Catholic Committee for the Defense of the Believers in the festival.

Nijolė Galminaitė was interrogated by the KGB agent Antanas Laurinavičius in Tauragė on May 14, 1980. She was accused of collecting signatures under the protest statement that was sent to the producers of the *Argumentai* program on Vilnius TV. She was also invited to work for the KGB.

(The preceding information was taken from the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, No. 44, July 30, 1980)

AMERICAN-BORN PROFESSOR SENTENCED BY SOVIETS

Ageologist claiming American citizenship was sentenced by a Soviet court to 7 years of strict regimen labor camp and 5 years internal exile for "anti-Soviet agitation and propaganda." The trial of Vytautas Skuodis, also known as Benedict Scott, who was born in Chicago, March 21, 1929, took place in Vilnius, Lithuania, December 15-22, 1980. The U.S. Consul in Moscow requested permission by the USSR to attend the trial. The trial is reported in the samizdat *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania* No. 46, which recently was smuggled out of Soviet Lithuania to the West.

Skuodis was charged under Article 68-1 of the Lithuanian SSR Criminal Code of systematically listening to foreign radio broadcasts, of producing the samizdat journals *Perspektyvos* (*Perspectives*) and *Alma Mater*, of authoring a 300-page manuscript entitled *Spiritual Genocide in Lithuania*, and of writing appeals to then President Jimmy Carter and to the signatories of the Helsinki Final Act allegedly distorting the "reality of Soviet life."

The *Chronicle* reports that Skuodis refused legal counsel, saying his state-appointed lawyer, a member of the Communist Party, would be unable to represent him objectively, in a political trial such as his.

On October 1, 1980, he requested Soviet authorities for a lawyer from the U.S., to no avail.

During the proceedings, Skuodis defended his work *Spiritual Genocide in Lithuania* as a scientific study, not anti-Soviet propaganda. It concludes that the academic level of atheistic literature in the USSR is very low and unscientific.

During preliminary interrogation and during the trial itself, Skuodis is said to have refused to answer questions about his involvement in samizdat activity, especially his role in *Alma Mater*, geared to students of the 400-year old University of Vilnius.

In a defense speech lasting six hours, Skuodis stated: "I have not transgressed against the state. There is personal conflict between me and the Party, which places itself above the State."

"Expression of opinion on economic and political questions cannot be treated as a criminal offense. The Constitution of the USSR guarantees every citizen the right to free expression of opinion and to criticism."

Skuodis emphasized that he was not allowed to consult with a lawyer in advance and that his notes for his own defense were

confiscated and used against him by the prosecution.

The Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights, a group of seven Roman Catholic Lithuanian priests (Lithuania is mostly Roman Catholic) announced the day Skuodis was sentenced, that he had been accepted as the first lay member.

Sentenced with Skuodis under Article 68-1 for alleged anti-Soviet agitation and propaganda were Gintautas Iesmantas and Povilas Pečeliūnas. Iesmantas, 51-year old journalist, was convicted of writing allegedly anti-Soviet poetry, listening to foreign radio broadcasts, duplicating and disseminating samizdat, and propagating secession of Lithuania from the USSR in his articles, mainly in *Perspectives*. He was sentenced to 6 years strict regimen camp and 5 years internal exile.

Povilas Pečeliūnas (pronounced Pech-e-LYOO-nuhs), a 53-year old high school teacher of Lithuanian language and literature, was sentenced to 3 years strict regimen camp and 5 years exile for writing articles allegedly slandering the Soviet system and for allegedly editing *Perspectives*, where they appeared. The Journal professes to publish articles which cannot appear in the official press.

Continued From Page 6

those in prison: the food is just as bad, the barracks accommodate four prisoners per cell, and only one hour a day is allotted for outside recreation in the fresh air.

Petkus, who is serving a 15 year sentence on political charges, has not buckled under the pressure of prison life, indicates the CCCL. His letters from prison have evolved into serious philosophical tracts. For example, his 70-page letter written in June 1980 analyzed Christianity. Judaism was the theme of his 60-page letter, dispatched in July, while his August letter, consisting of 68 pages, was dedicated to Islam. Petkus' letters of June and July "disappeared."

A series of searches and interrogations in connection with the trials of five religious rights activists took place during a period ranging from July-October 1980. Like many others, Ona Bužienė, wife of prisoner of conscience Povilas Bužas, was questioned in connection with her husband's case. The interrogator inquired which guests visited the Bužas home regularly and whom Bužienė suspected

Election of officers was held at the recent meeting of Lithuanian Women's Club held at Sterling Hotel. Milda Casper presided. Verna Trusko read the minutes of the previous meeting, and reports were submitted by Stella Kumiega, Secretary; Ann Gramalia, financial secretary; and Rachel Zelinski, treasurer. Correspondence was read by Ann Yaeger.

The following standing committees were named: program, Mrs. Catherine Szakalum, Mrs. Genevieve Kamarski, Mrs. Ruth Vaskis, Mrs. Adele Cheponis, Mrs. Dora Washesky, Mrs. Matilda Racklewicz, Mrs. Helen Antanaitis; budget, Ms. Nora Butkus, Mrs. Julia Halick, Mrs. France Hoty, Ms. Milda Casper, Mrs. Mary Ruth and Mrs. Julia Marcelonis.

Scholastic awards, Mrs. I. Verbalis, Ms. Ann Marčilonis, Mrs. Helen Blandina; membership chairman, Mrs. Emily McCloskey, Ms. Alice Gresconis, Mrs. Rhoda Chopick, Mrs. Ann Rutkowski, Ms. Helen Gates, Mrs. Ann Mellas, Mrs. Nellie Butcofski, Mrs. Rosalie Kizis; resolutions, Mrs. Ann Kazokas, Mrs. Ann Yeraska, Mrs. Le-cadia Krupa, Mrs. Francis Barnes, Mrs. LaVerna Cheponis, Ms. Dolores Stark; reception, Mrs. Barbara Brussock, Mrs. Ann Baltruskaitis, Mrs. Nellie Boyaras, Mrs. Bertha Karalunas, Mrs. Emily Lavie, Mrs. Irene Lachus, Mrs. Elizabeth Schulduski, Mrs. Alice Summa, Mrs. Loretta Skammer, Mrs. Michael Timek, Mrs. Susan Vinisky, Mrs. July Wolbert, Mrs. Crystal Zaricki.

Mrs. Verna Trusko is chaplain, and Milda Casper, publicity chairman. Seated, from left: Mrs. Stella Kumiega, recording secretary; Mrs. Anna Yeager, vice president; Mrs. Helen Eagen, president; Mrs. Ann Gramalia, financial secretary; Mrs. Rachel Zelinski, treasurer.

Standing, from left: Milda Casper, past president; Mrs. Catherine Szakalum, Nora Butkus, past vice president; Della Cheponis, Chaplain Verna Trusko, Mrs. Barbara Brussock.

OBITUARIES

Dominick Bonsavage

Dominick Bonsavage, 365 Hanover St., Warrior Run, died March 15 at his home.

Born in Lithuania, he resided in Warrior Run the last 60 years. He was a retired miner and was formerly employed by Glen Alden Corp. He was a member of SS. Peter and Paul Church, Sugar Notch.

Surviving are his wife, the former Helen Stankunas, formerly of Pittston; sons, Charles, Warrior Run; John Lyndwood; brother, Peter, Largo, Fla.; two grandsons.

Buried with a Mass of Christian Burial in SS. Peter and Paul Church, Sugar Notch, March 18.

Mr. D. Bonsavage was a member of LCA Lodge 46, Sugar Notch, Pa.

Elena A. Jurgėla

Elena Apollonia Jurgėla, daughter of Michael Cepinskas and Antonina (nee) Banylis, died of cancer on March 3, 1981 at Sibley Memorial Hospital in Washington, D.C. She was born in Brooklyn, New York on January 5, 1912, and accompanied her mother on a trip to Lithuania in 1914, returning only in 1928 after World War I, the German occupation, and the Lithuanian wars for independence. While in Lithuania, she was supported by her uncle Professor Vincas Cepinskas, a Lithuanian physicist and Rector of the University of Kaunas. She attended Queens College in New York, sang and acted in the Lithuanian Operetta Chorus,

and was active in sponsoring the trans-Atlantic flight to Lithuania by Captain Stephen Darius and Stanley Girėnas in 1933. Married to Dr. Constantine R. Jurgėla, the Secretary of the Consulate General of Lithuania in New York, she was active in the women's organizations, the Baltic American Society, the Lithuanian Day at the New York World's Fair in 1939 and the Baltic States Day in 1940. During the war Mrs. Jurgėla was very active in the "New York at war" Parade, the American Red Cross and the War Bonds campaigns, the Lithuanian American Council, the United Lithuanian Relief campaigns, and in Franklin D. Roosevelt's presidential campaigns in 1932 and 1936, in Wendell Wilkie's campaign in 1940, and in the Thomas Dewey, John Foster Dulles, Fiorello La Guardia and other political campaigns. Her husband entered the State Department service as Chief of the Lithuanian Service of the Voice of America in New York in 1951, in which capacity they moved to

Washington, D.C. in 1954 and settled in Bethesda, Maryland. She became very active in the local Lithuanian American Society and various charity drives. Elena A. Jurgėla is survived by her husband Constantine, son Algis and grandson Algis in New York, daughter Elena, granddaughter Elytė Mangis in Bethesda, and aunt Valerie Andrushka in Connecticut.

DURYEY, PA.

Rev. George Truskauskas, pastor of St. Joseph's Church, that plans have started for the annual three day picnic to be held June 25, 26 and 27 on the church grounds, 117 Lackawanna Avenue. All donations will be greatly appreciated and a special appeal is made for donations of cooking oil.

— Lietuvaitės studentės, norinčios per vasaros atostogas dirbti lietuvių senelių namuose, gali kreiptis: Matulaitis Nursing Home, Thurber Rd., Putnam, Conn. 06260.

HAPPY 96TH BIRTHDAY TO PRANAS KRASACKAS

Pranas Krasackas (Frank Krasawski), who enrolled in the Lithuanian Catholic Alliance on April 1, 1931, as a member of Lodge 162 in Gardner, Massachusetts, will celebrate his 96th birthday on May 4, 1981. Since he has outlived the Table of Mortality on which Whole Life insurance was computed, the Alliance will pay him the amount for which he was insured.

Born in Kuršėnai, Lithuania, the son of Charles and Petronella (Bagdonaitė) Krasackas, he emigrated to the United States on December 3, 1912. He became a naturalized citizen on March 1, 1946.

Mr. Krasackas and his wife, the former Ona Klimanskas, were the parents of four daughters and two sons. Mrs. Krasackas died August 2, 1953; daughters, Anna Vermette and Alice Edwards, died in 1966 and 1976, respectively. Other children include Blanche Adams and Sophie d'Entrémont of Gardner, Massachusetts; Charles Krasewski of Philipston, and Paul Krasawski of Westminister, Massachusetts. Also 5 grandchildren and 8 great grandchildren.

Pranas Krasackas

For many years Mr. Krasackas was employed as a sprayer for Haywood Wakefield Company. He was an avid fisherman. Except for the loss of his eyesight, he has enjoyed fairly good health. Presently he is a guest at Baldwinville Nursing Home, Hospital Road, in Baldwinville, Massachusetts 01436. We extend heartiest congratulations to Mr. Krasackas!

THE PAST PRESIDENTS ARE HONORED

The Altar and Rosary Christian Mothers Society of St. Casimir's Church, Pittston, honored past presidents at their annual tea.

Pictured seated is Mrs. George Nagy, incoming president; and standing, Mrs. Marian Chepalis, retiring president.

Other past presidents honored were Mrs. Mary Sites, Mrs. Helen Sak and Mrs. Mary Burdette.

Officers to serve during 1981 were installed Sunday February 25 before the 9 a.m. mass. Rev. Peter Ali-sauskas, pastor, charged the following with their duties: president, Mrs. Nagy; vice president, Helen Sennick; secretary, Agatha Abromavage; treasurer, Frances Mercinavage.

WYOMING KLONIO ŽINIOS

FRED M. MAINKRANZ PROMOTED TO EAGLE SCOUT

Fred M. Maikranz, a member of Boy Scout Troop 90, Taylor, was recently advanced to Eagle Scout. Fred is the son of Fred and Joan Purcell Maikranz Sr., 102 Mackie Lane, Taylor.

Fred joined Cub Scout Pack 50, St. Ann's, Scranton, in September, 1971. He later joined Cub Scout Pack 90, St. Paul's United Church of Christ, Taylor, where he was advanced to Weeblo's in 1973, and received the "Arrow of Light" award, the highest award in cub scouting in 1974. Fred joined Boy Scout Troop 90, Taylor Hose Co. No. 1, in September, 1975. He advanced to Tenderfoot, March, 1976, Second Class, August, 1976, First Class, January, 1978, Star, July, 1978, Life, March, 1979, and Eagle Scout, December, 1980.

He has earned 10 skill awards and 32 merit badges. He has served as Assistant Patrol Leader, Patrol Leader, and a member of the Leadership Corps. He has represented the troop in Boy's Day in Government. He was inducted into the Order of the Arrow in October, 1978, where he was a member of the Indian dance team for two years.

As his Eagle Service project,

Fred, along with members of his troop, canvassed the Taylor area in collecting 1,000 canned goods which he donated to St. Francis of Assisi Kitchen, Scranton, to feed the underprivileged and needy.

Fred is a 1980 graduate of Riverside High School. His interests and hobbies are camping, fishing, swimming, coaching Little League baseball, collecting baseball cards, bowling, and the New York Mets.

He is a student at Penn State University, where he is majoring in Pre-Dentistry.

Harry Armstrong Jr. is Scoutmaster and Ted Evanish is assistant Scoutmaster of Troop 90.

Fred's mother, Joan Maikranz, and his grandmother, Margaret Purcell, are members of Lithuanian Catholic Alliance, Lodge 155, Scranton, Pa.

RELIGIOUS EXHIBIT AT GALLERY OF ARTS

The annual Religious Art and Easter Egg Exhibit of the Gallery of Arts is now being held weekends, at 381 N. Main St., Pittston.

Exhibit features religious paintings, icons and prints depicting the life of Jesus from His birth to His death and resurrection. There is also a considerable number of Madonnas in original hand paintings and prints.

The display of decorated Easter eggs features the work of local and nationally-known egg designers. Jeweled Fabergé-type ostrich and rhea eggs as well as traditional ethnic techniques are exhibited.

The Gallery hours on weekend are 2-5 p.m. The exhibit will continue through April 18. Group visiting is welcome by appointment.

The Gallery is owned and operated by Dr. Bronius Kaslas.

The choir of St. Casimir's Church and members of the Knights of Lithuania Council 143 are shown rehearsing for participation in the 68th National Convention to be held at the University of Scranton on August 19, 20, 21, 22, and 23.

Rev. Peter J. Alisauskas and Nellie T. Bayoras are in charge of Cultural Light, Thursday, August 20 at St. Casimir's Pittston. The choir will sing at benediction at 8 o'clock after which a program of Lithuanian folksongs, and a display will follow in the church hall with Knights of Lithuania Council 143 hosting. Mary Timek, Phil and Marcella Bartoli are in charge.

Anne Challan is council chairperson, assisted by Annemarie Sewatsky, registration secretary; Leo Butsavage, program; Marion Chepalis, Marie Lauck, raffle tickets; Alice Pusavage, publicity.

On Sunday, August 23, St. Casimir's Choir with choirs from hosts Council 74, Scranton, and No. 46 of Forest City will sing the Liturgy of the Mass at St. Joseph's Lithuanian Church, North Scranton at 11 o'clock, celebrated by Bishop J. Carroll and Bishop Vincentas Brizgys.

Taurus Club Holds 48th Annual Installation

Taurus Club of Luzerne County held its 48th Annual Installation of Officers Dinner-Dance recently at Madey's Restaurant, Alden.

Leonard J. Pallis served as chairman.

Officers of the Taurus Club: William J. Bonsavage, president; Paul Skiptunas, vice president; Leonard J. Pallis, recording secretary; John W. Timalonis,

Financial secretary; Joseph Sukaloski, treasurer; Frank Nadworney, Leo T. Petrowski, Sr., and Michael A. Sendrick, directors.

Seventy-five members and guests were in attendance.

The Taurus Club was chartered January 8, 1933 and the charter presently is open for membership.

LCA MEMBER'S DEATHS

Juozas Miliauskas — Lodge 31 — 129 W. Market St., Mahanoy City, Pa. 17948. Died: February 13, 1981. Buried: February 16, 1981 St. Joseph's Cemetery, Mahanoy City, Pa.

Mrs. Martha Adukaitis, Main St., Seltzer, Pa. 17974. Died: February 16, 1981.

Katrina Zebrauskas (Zebrauskienė) — Lodge 30 — 142 Court St., Scranton, Pa. Died: February 26, 1981. Buried: February 28, 1981.

Mrs. Anna Gustaitis — Lodge 158 — 2013 Larkins Way, Pittsburgh, Pa. 15203. Died: January 17, 1981. Buried: January 21, 1981 St. Casimir's Cemetery, Pittsburgh, Pa.

Mrs. Isabelle Chimleski — Lodge 263 — 921 W. Diamond Ave., Hazleton, Pa. 18201. Died: February 25, 1981. Buried: February 28, 1981 SS Peter and Paul Cemetery, Hazleton, Pa.

Miss Elizabeth Rupsis — Lodge 158 — 136 S. 19th St., Pittsburgh, Pa. 15203. Died: March 3, 1981. Buried: March 5, 1981 St. Casimir's Cemetery, Pittsburgh, Pa.

Letters to the Editor

Lithuanian Catholic Alliance
71 S. Washington Street
Wilkes-Barre, Penna. 18703

Dear Sirs:

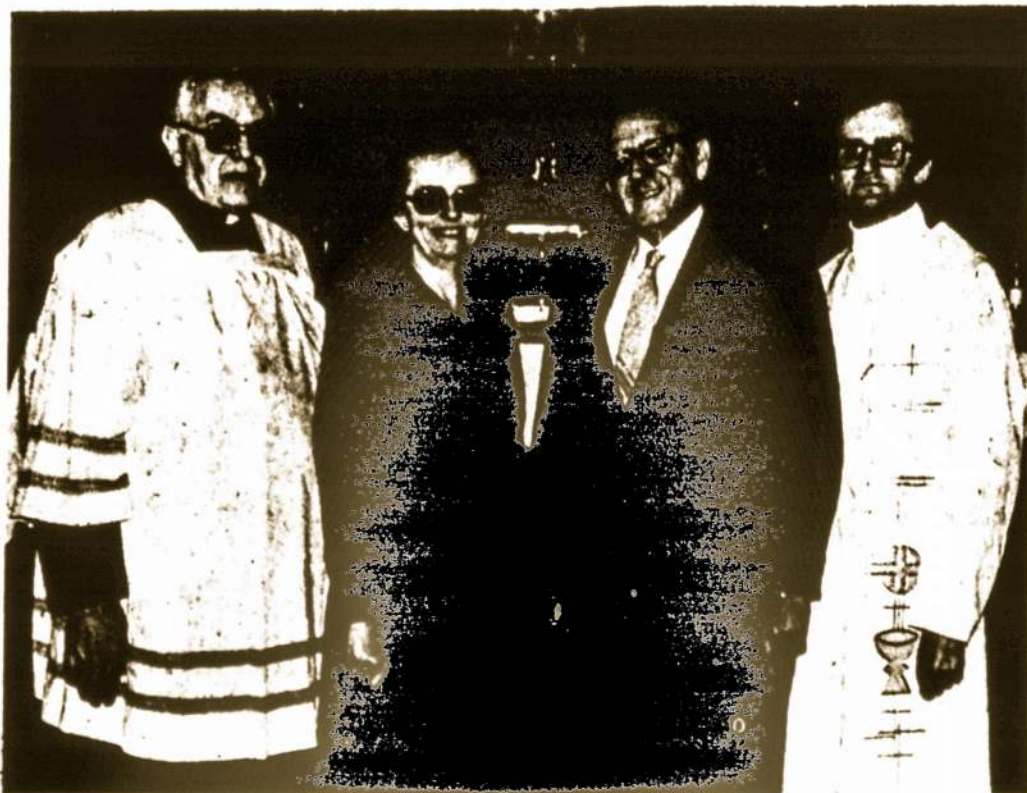
A friend gave me a copy of the newspaper "Garsas", and it's one of the nicest papers I've ever come across.

I wish to subscribe to it. My husband Robert and I, Benigna, are Lithuanian.

I'm enclosing a check for \$5.00 because I'm not sure of its cost — it says \$2.00 per year, but that's so little for a newspaper.

Labá Diena,

(s) Mrs. Robert Laurenitis
American-born professor
sentenced by Soviets

The annual interfaith tea sponsored by Church Women United, women of Temple B'nai B'rith, Temple Israel, West Luzerne Deanery and Northeast Euzerne Deanery, Diocesan Council of Catholic Women, was held at Holy Trinity Church, Wilkes-Barre. Principals in top photo, left to right: Msgr. Anthony Norkunas, host-pastor; Miss Anita Ambrose, executive director of Wyoming Valley Council of Churches; Rabbi Abraham Barras, spiritual leader of Temple Israel, invocation; Father Paul Mullen, professor of St. Pius X Seminary, main speaker. Program participants at the tea were, bottom photo, from left, Mrs. Philip Landau, president, Temple Israel Sisterhood; Mrs. Theodore Loke, president, West Luzerne Deanery; Mrs. William Margalis, president, Northeast Luzerne Deanery; Mrs. Louis Gettinger, president, Temple B'nai B'rith Sisterhood, and Mrs. Edward Gavenus, president, Church Women United. A musical prelude was given by Sister David, C.J.C.; musical selections were presented by the students from Holy Trinity School; Scripture readings by Mrs. Gettinger and Mrs. Loke; benediction by Miss Ambrose.

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių. Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail. Telesforas Valius. Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografines žinios, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydenas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižiūnas and J. Žemkalnis \$5.00

"Garso" Administracija
P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703